

Debesuota, gali smgti
Saulė teka 7:02, leidžiasi 4:20

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1736 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAYmarket 1-6100
Over One Million Lithuanian in The United States

VOL. LV

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Trečiadienis, Gruodžio-December 5 d., 1973 m.

Kaina 15c

286

ATIDARYTA JŪROS ISTATYMU KONFERENCIJA

MOKSLININKAI JAU STUDIJUOJA JUPITERIO PLANETOS SAVYBES

MOUNTAIN VIEW. — Cornell Universiteto prof. dr. Carl Sagan pasakė: "Tai nepaprastas momentas žmonijos istorijoje". Jis kalbėjo apie Amerikos erdvėlaivį Pioneer 10, kuris praskrido pro didžiausią saulės sistemos planetą Jupiterį, fotografuodamas, filmuodamas, matuodamas ir siųsdamas žemėn savo aparatų stebėjimo rezultatus. Po 21 mėnesio kelionės, padaręs 260 milijonų mylių, erdvėlaivis - robotas pralėkė pavojingą Jupiterio radiacijos juostą, išmatavo jos tirstumą, patikrino magnetinį lauką, temperatūrą ir atmosferinę kompoziciją. Niekada žmogus iš taip arti nebuvo Jupiterio nufotografavęs — iš 81,000 mylių.

Mokslininkai jau sužinojo, ką anksčiau tik galėdavo spėlioti, kad Jupiterio atmosferoje yra helijaus. Jo traukos jėga yra didesnė, negu buvo manyta. Tirstumas yra labai menkas, vos didesnis už žemės vandenį. Jupiterio planeta sudaryta iš lengviausių elementų: helijaus ir vandenilio.

Planetą dengia šaltos amonijos debesys, kurie žvilgą įvairiomis spalvomis. Planetos trauka tokia didelė, kad 70 svarų erdvėlaivis buvo tos traukos pagreitintas ir numestas pro planetos šalį į naują trajektoriją, tolimesniems kelionėms erdvėse.

Jupiteris turi 12 satelitų - mėnulių, kurių kelis Pioneer irgi apžiūrėjo. Didžiausias Ganymede mėnulis yra labai šaltas, apie 235 laipsnių žemiau nulio.

Praskridęs Jupiterį erdvėlaivis keliaus toliau Saulės sistemoje, kol 1987 metais praskris Plutono planetą iš išskris iš sistemos nežinomon, tolimon erdvėn. Jei kada inteligentiškos būtybės šį erdvėlaivį pamatys, ant jo sienos yra lenta, nurodanti, iš kur jis atkeliavo ir ką jis erdvėje atlieka. Lentoje yra vyro ir moters nuogi bareljerau su simboliais apie žemės vietą saulės sistemoje. Nežinia, ar tolimų planetų gyviai supras žemėje sukurtus matematinis simbolius?

Palaidojo buvusį premjerą Ben Gurion

SDE BOKER. — Sekmadienį Izraelio buv. premjero Ben Guriono kūnas buvo palaidotas netoli kibuco, kur jis praleido paskutines savo gyvenimo dienas. Iš Jeruzalės kūnas buvo atvežtas helikopteriu. Kiti penki helikopteriai atgabeno vyriausybės narius, kariuomenės vadus ir Ben Guriono sūnų ir dvi dukteris su šeimom.

Amerikai atstovavo žemės ūkio sekr. Butz ir valstybės pasiretorius Kenneth Rush. Dalyvavo ir Detroito automobilių biznierių Max Fischer. Vienas Ben Guriono vaikaitis — kareivis atvyko sužeistas paskutiniam kare su arabais.

Skuba įvesti naują laiką

WASHINGTONAS. — Senatas skuba praveisti dienos šviesos taupymo laiką įstatymą, kurį Atstovų Rūmai jau priėmė. Tai dar vienas būdas taupyti energiją. Įstatymą priėmus teks laikrodžius pasukti vieną valandą pirmyn. Yra įvairių pasiūlymų, kuriuos senatas turės išspręsti. Prezidentui duodama teisė kai kurias valstijas, gubernatoriams prašant, nuo šio įstatymo vykdymo atleisti.

Illinois sen. Stevensonas yra vienas šio įstatymo šalininkų. Jis

IŠ VISO PASAULIO

KAIRAS. — Patikimi šaltiniai Egipte sako, kad Egiptas ir Sirija nutarė boikotuoti derybas su Izraeliu, jei šis nors daliai neatitrauks savo kariuomenės Egipte. Karo paliaubų susitarimas reikalauja kariuomenių atitraukimo į paliaubų paskelbimo dieną buvusias pozicijas.

WASHINGTONAS. — John Love pasitraukė iš prezidento patarėjo energijos reikalais pareigų. Jam buvo siūloma vieta naujoje energijos įstaigoje, kuriai vadovauti paskirtas William Simon, buvęs izdo paskretorius. Jis pasisakė už gazolino kainų pakėlimą, o Love siūlė gazoliną normuoti. Įtakingas izdo sekretorius Schultz parėmė kainų pakėlimą mokesčių pavidalu.

MASKVA. — Tuo pačiu metu, kai Maskvoje lankosi britų užsienio reikalų ministeris Douglas-Home, į Maskvą atvyko, kaip maršalo Grečko svečias, Prancūzijos gynybos ministeris Galley. Jis važinėjęs po Sovietų Sąjungą, aplankydamas Leningradą, Kijevą ir Sevastopolį.

WASHINGTONAS. — Senatui nepavyko šiais metais praveisti įstatymo, kuris finansuotų valstybės lėšomis federalinių rinkimų kampanijas. Prieš šį įstatymą nusistatę senatoriai buvo net pradedę filibusterį.

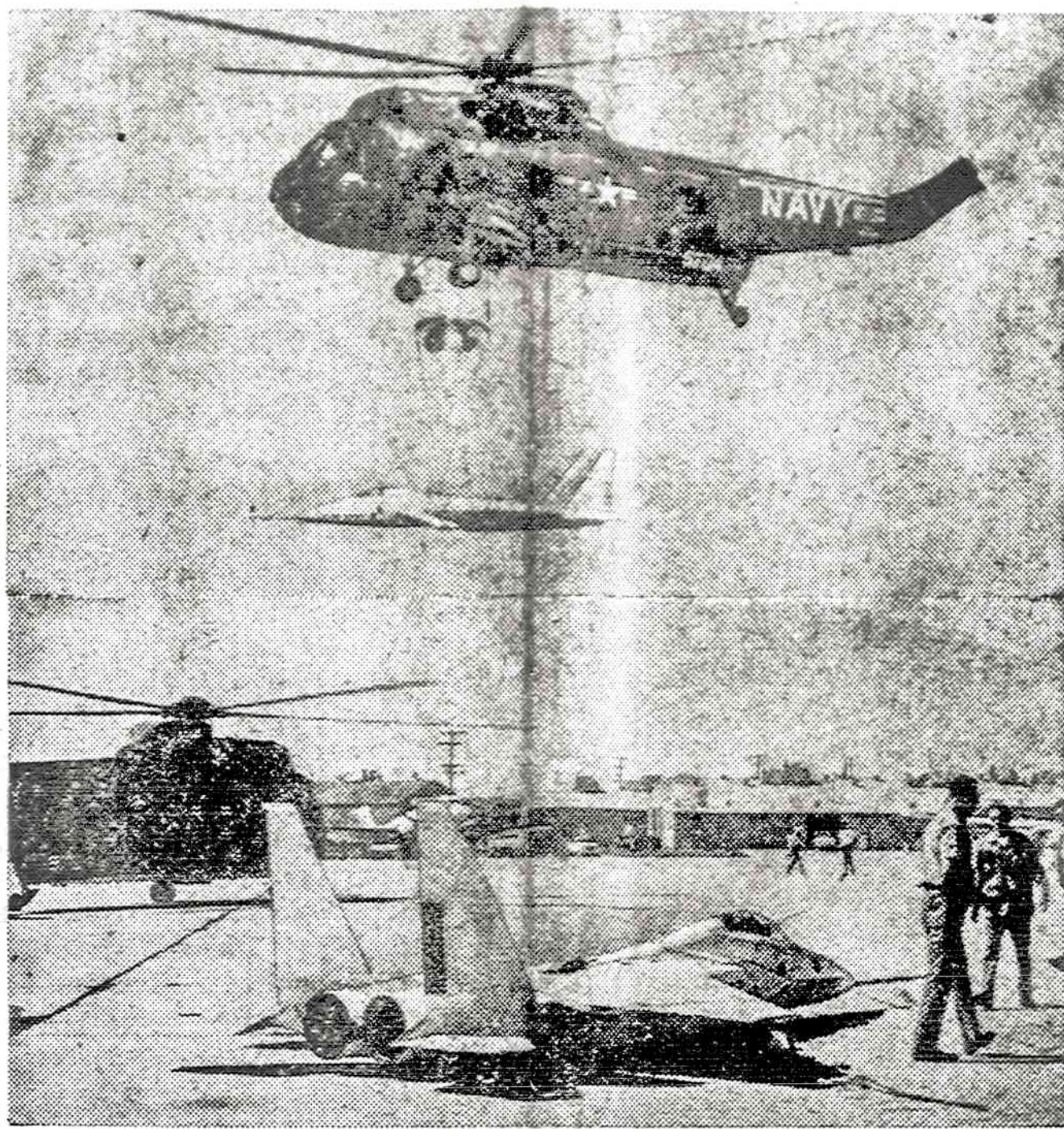
WASHINGTONAS. — Atstovų Rūmai davė prezidentui teisę įvesti visuose Amerikos vieškeliuose 55 mylių per valandą greičio ribą. Visos valstijos po įstatymo pasirašymo per 60 d. turės įvesti tokį greitį. Kuri valstija nepaklausys, nebegaus daugiau federalinių lėšų vieškelio statybai.

NEW YORKAS. — Generalinė Asamblėja nutarė pratęsti Pabėgėlių reikalų komisaro princ. Sadrudžino Aga Khano tarnybos terminą. Jis vadovauja šiai įstaigai jau 8 metus.

JAKARTA. — Japonija, atstovaujama 5 bendrovių, sudarė sutartį su Indonezija, kuri pažadėjo per 20 metų laikotarpį pristatyti Japonijai 7,5 milijonų tonų natūralių suskystintų dujų. Sutartis apima 3 milijonų dol. biznį Dujos bus imamos iš Borneo ir Sumatros salų. Dujų pristatymas bus pradėtas 1977 m.

VATIKANAS. — Gydytojai patarė popiežiui Pauliui daugiau ilsėtis ir nenuvargti. Pastebėta, kad jis turi širdies sutrikimą — hipertrofiją kairėje širdies pusėje.

siūlo palikti dienos šviesos taupymo laiką dvejiems metams, sudarant specialią komisiją, kuri praneštų kongresui, kiek naudos šviesos taupymas atnešė, kiek energijos jis sutaupė.

Viršuje helikopteris pagauna ore iš lėktuvo paleistą visai naują naikintuvo modelį. Apačioje matosi tas modelis, 23 pėdų ilgio, ir toliau nusileidęs helikopteris.

Brandtas nusileido Čekoslovakijai

BONA. — V. Vokietija pasiskelbė, kad kancleris Brandtas ir užsienio reikalų ministeris Scheel gruodžio 11 d. važiuos į Čekoslovakiją pasirašyti sutarties, kuri užmegs diplomatinis ryšius su Čekoslovakija. Šis vizitas buvo kelis kart atidėtas dėl ginčų V. Berlyno klausimu. Pradžioje Bonos vyriausybė ketiškai laikėsi ir nenusileido čekams legalizuose Berlyno klausimuose. Bona reikalavo teisės atstovauti Vakarų Berlyno rezidentams, įskaitant institucijas ir biznio bendroves. Čekai su tuo nesutiko ir kancleris Brandtas nusileido, palikdamas tą reprezentacijos klausimą tolimesnei atečiai.

Dėl šio nusileidimo Brandto vyriausybė yra kritikuojama. Sakoma, kad Brandtui daugiau rūpėjo užbaigti savo išgarsintą "Ostpolitik", negu apsaugoti Vokietijos interesus Berlyne. Bonos vyriausybė padarė visą eilę pareiškimų, kurie griežtai gynė valdžios pozicijas ir Berlyno teisių neliečiamumą. Ši griežta politika dabar atrodo juokinga, sako NYT vedamas, klausdamas: "Kiek kainuos Ostpolitik?"

Susitarimas, ar geriau sakančios nuolaidos Čekoslovakijai, atidarys Bonos valdžiai kelią derėtis ir tartis dėl santykių užmegzimo ir su likusiais komunistiniais režimais, su kuriais Vokietija dar neturi ryšių — su Bulgarija ir Vengrija.

Apžiūri Sibiro dujų šaltinius

NEW YORKAS. — Armand Hammer, kuris labai propaguoja prekybą su Sovietų Sąjunga, pranešė spaūdai, kad Sibire lankosi 10 amerikiečių naftos inžinierių, kurie patikrins Jakucko žibalo laukų šaltinius ir ateities galimybes. Geologai bandys sužinoti, ar tiesa, ką sako sovietų valdžia, kad Jakucke yra dujų — 450 trilijonų kubinių pėdų. Specialistai išbus Sibire 10 dienų. Jiems pripažinus, kad naf-

Nauja vyriausybė Pietų Korėjoje

SEOULAS. — P. Korėjos prezidentas, spaudžiamas nuolatinių studentų demonstracijų, pakeitė savo ministerių kabinetą, iš 20 ministerių palikdamas tik 10, o kitus paskirdamas naujus. Keturi ministrai yra atsargos generolai.

Opozicijos partija šia proga ragina vyriausybę išnaikinti korupciją, atgaivinti laisvą spaudą.

Vyriausybės pakeitimas buvo daromas ir Japonijos nuraminimui, nes santykiai buvo pagadinti Korėjos žvalgybos suorganizuotas vieno korėjiečio politiko pagrobimas iš Tokijo viešbučio. Už dvių savaitių prasideda P. Korėjos-Japonijos derybos dėl japonų paramos P. Korėjai.

Nauju užsienio reikalų ministru paskirtas Kim Dong Jo, buvęs ambasadorius Washingtono.

Renka draugui Agnew aukas

LOS ANGELESC. — Daininkas ir filmų aktorius Frank Sinatra veda vėjų buvusiam viceprezidentui Spiro Agnew suplešimui pakilo 2,6% plėšimavimai nukrito 4,8%, automobilių vagystės padidėjo 11,6%.

Agnew skoloms apmokėti. Buvęs viceprezidentas, kurį Marylando advokatų sąjunga siūlo pašalinti iš advokatus, neturi darbo. Frank Jameson, buvęs Rockwell International viceprezidentas ir žinomas, kaip penktasis Evos Gabor vyras pasiūlė Agnew darbą savo organizuojamoje eksporto bendrovėje. Agnew sutikęs, tačiau dar neaišku, ką jis ten veiks ir kiek gaus algos.

tos ir dujų šaltiniai tikrai dideli, bus pradėta galvoti apie Amerikos kapitalo investavimą į tuos turtingus energijos šaltinius.

VĒLIAUSIOS ŽINIOS

● Vakar Baltuose Rūmuose su orkestru ir raudonu kilimu buvo sutiktas Rumunijos prezidentas Ceausescu su žmona.

● Jeruzalėje prie bažnyčios sprogo granata, sužeisdamas 18 žmonių.

● Naujas energijos įstaigos tvarkytojas Washingtono pareiškė, kad gali tekti ne tik pakelti gazolino kainas, bet kartu įvesti ir kuponus jo normavimui.

● P. Vietname komunistai pradėjo didesnę puolimą centrinėje provincijoje.

● Jungtinės Tautos pradėjo debatus apie Kambodiją. Kinija siūlo dabartinę Kambodijos delegaciją išmesti ir priimti princ. Sihanouko egzilinės vyriausybės atstovus.

● Kai kur tūmsterių unijos nariai pradėjo streikuoti, protestuodami prieš 50 mylių per val. greičio įvedimą. Toks lėtas važiavimas sumažina vairuotojų pajamas.

● Atominės Energijos komisija siūlo išleisti 11 bil. dol. tyrimams, kurie panaudotų naujais būdais akmens anglį, saulę ir žemės viduryje esančią šilumą žmonių reikalams.

● Illinois Įstatymų Priežiūros departamentas paskelbė, kad žmogūdybių skaičius valstijoje per pirmus 6 mėn. pakilo 64%, plėšimavimai pakilo 2,6%, plėšimavimai nukrito 4,8%, automobilių vagystės padidėjo 11,6%.

● Illinois draudimo departamentas tyrinėja Lenkų Romos Katalikų susivienijimo piniginius reikalus. Paaikėjo įvairių įstatymų laužymų, kaip lėšų investavimas į lauzymus ar dėjimas pinigų į bankus, kurių direktoriai vadovavo ir susivienijimui. Organizacija turi apie 53 mil. turto.

● New Yorko valstija iškėlė bylą prieš 7 didžiausias naftos bendroves, kurios nustatinėjo gazolino kainas, norėdamos iš biznio pašalinti mažesnius žibalo pirklius.

DIDŽIŪJŲ VALSTYBIŲ INTERESAI NESIDERINA SU MAŽŲ TROŠKIMAIS

NEW YORKAS. — Po ilgų, trejis metus trukusių pasirošimų, prasidėjo svarbi tarptautinė konferencija, kurioje dalyvauja 148 valstybių atstovai. Ji vadinama Jūros įstatymų konferencija ir užtruks dvi savaites. Konferencijai pirmininkauti išrinktas Sri Lanka atstovas Hamilton Amerasinghe. Konferencija paruoš metmetis daug platesnei šios konferencijos sesijai, kuri įvyks ateinančiais metais Veneculoje, Caracas mieste tarp birželio 20 ir rugpjūčio 29 d. Jei visų problemų ir ten nepavyks išspręsti, tai Jūros įstatymai bus sprendžiami 1975 m. Vienoje.

Kissingeris vėl išvyksta kelionėn

WASHINGTONAS. — Valstybės sekretorius Kissingeris pirmadienį vėl išvyksta ilgesniam laikui. Po Nato ministerių konferencijos, kuri baigsis antradienį, Kissingeris sustos Londone, kur pasakys svarbią kalbą apie Amerikos - Europos santykius. Iš Londono jis vyks į Egiptą, Izraelį, Siriją, Jordaną ir Saudi Arabiją, gal būt, sustodamas Libane.

Po šių vizitų arabų valstybėse Kissingeris vyks į Zenevą, kur prasidės Arabų-Izraelio taikos derybos. Jos po kelių dienų bus pertrauktos, nes Izraelis turi gruodžio 31 d. parlamento rinkimus ir sudarys po jų naują vyriausybę, kuri derybas tęs toliau.

Rytoj į Washingtoną atvyks Saudi Arabijos naftos ministeris šeikas Yamani ir Alžiro pramonės ir energijos ministeris Abdesalam. Jie išdėstys arabų pažiūras į naftos problemą.

Ragina priimti prekybos įstatymą

WASHINGTONAS. — Prezidentas Nixonas pakeitė savo nuomonę dėl greito Amerikos-Sovietų Sąjungos prekybos ryšių įstatymo patvirtinimo. Prieš kelias savaites vyriausybė prašė kongresą neskubėti su šio klausimo svarstymu, nes reikia pirma išspręsti Viduriniųjų Rytų konfliktą. Atrodė, kad vyriausybė nori nepriimti sutartį laikyti kaip kozerį diplomatinuose lošimuose žydų-arabų konflikte. Dabar prezidentas savo laiške Atstovų Rūmų pirmininkui Carl Albertui ragina svarstyti užsienio prekybos įstatymą ir priimti jį dar šiais metais.

Įstatymas duotų prezidentui galią teikti muitų lengvatas kitų valstybių prekėms ir leistų varžyti importus, jei prezidentui atrodytų reikalinga. Idomu, kad Amerikos prekyba su kita komunistine valstybe — Kinija smarkiai didėja, nežiūrint, kad nėra diplomatinų ryšių ir Kinija neturi favoritinės valstybės statuso, kurio dabar siekia Sovietų Sąjunga. Prekyba su Kinija nėra maišoma su politiniais klausimais, kaip daroma sovietų atveju, žydams spaudžiant, kad sovietai padidintų sovietų žydų emigraciją.

Šiais metais Amerikos eksportai į Kiniją sieks apie 900 mil. dol., kai 1971 metais buvo tik 4,9 mil. dol. Pernai Amerika eksportavo į Kiniją prekių už 60 mil. dol. Kinija paskutiniu metu ėmė daugiau prekiauti su užsieniais. Jos prekyba 1971 m. siekė 4,7 bil. dol., o šiemet sieks 7 bil. dol. Kinija iš Amerikos pirkto

Vandenynų ir jūrų teisės klausimai dažnai sukelia ginčų tarp įvairių interesų valstybių, Geras pavyzdys — teritorinių vandenių klausimas. Vieni pripažįsta 3 mylių teritorinių ribą, kiti — 12 mylių, o dar kiti 50 m. ar net 200 mylių ribas. Konferencija atidarydama, JT sekretorius Wald heimas pabrėžė, kad svarbiausia išvengti ateities ginčų ir bet koks delsimas būtų pavojingas.

Mažėjant sausumoje energijos šaltiniams, vis daugiau ieškoma žemės turtų po vandeniu, jūros dugne. Ten yra dar nežinomi naftos šaltiniai ir įvairių žmogui reikalingų mineralų. Kas turi teisę tuos žemės turtais išimti ir naudotis? Konferencija bandys atsakyti ir į šį klausimą.

Mažosios valstybės norėtų įsteigti tarptautinę įstaigą vandenynų žemės turtams eksploatuoti ir reikalauja padalinti tas pajamas visoms šios žemės tautoms. Mažosios valstybės linkusios įvesti platesnes teritorinių vandenių ribas — 200 mylių nuo kranto. Didžiosios valstybės, kurių tarpe yra Amerika, Sovietų Sąjunga, Japonija, Britanija, bijo, kad padidinus teritorinius vandenis, bus apsunktas praplaukimas tradiciniais sąsiauriais — Gibraltar, Bosforo ir kitais.

Padidinus teritorinius vandenis, apie 35% vandenynų taptų tautiniais įvairių valstybių vandenimis. Apskaičiuota, kad apie 95% viso pasaulio transportuojamų prekių judėjimas vyksta ant vandens. Jūros dugne yra bilijonų dol. vertės manganius, vario, kobalto ir nikelio. O kur dar taip svarbi žmonių žuvininkystė!

Idomu, kad šioje konferencijoje, nežiūrint politinių sistemų, išsiriakavo didžiųjų, išvystytų valstybių interesai prieš mažųjų valstybių troškimus. Todėl pirmi ginčai liečia balsavimo procedūrą, nes bijoma, kad mažųjų daugumos praveisti įstatymai neturės praktiškos reikšmės, be didžiųjų pritarimo.

● General Motors per Kaledas paleis iš darbo tūkstantį darbininkų.

daug javų ir pramonės gaminių, o pati eksportavo šilko, kiaulių šerių, senienų, meno objektų, kilimų ir kietiečių delikatesų.

Kinija galėtų daugiau prekių siųsti į Ameriką, tačiau liko neišspręsti amerikiečių nuosavybių Kinijoje klausimai. Apie 197 mil. dol. turto buvo konfiskuota komunistų valdžios. Daug amerikiečių galėtų kintu prekes Amerikos uostuose apdėti civiliniais ieškiniams per teismus. Kinijos užsaldyti turtai Amerikos bankuose siekia 75 mil. dol. Šiuos ieškinius abi vyriausybės bandys išspręsti derybų keliu, prieš legalizuojant platesnius prekybos ryšius.

Mūsų SKAUTIJA

LEIDŽIA LIETUVIŲ SKAUTŲ SAJUNGA
REDAGUOJA SKTN. BALYS VOŠYLIUS

Adresas: 7120 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629

1 METAI

NR. 43 (437)

SVEČIAI "SKAUTŲ AIDO" PARODOJE,

kuri buvo suruošta per žurnalo 50 metų sukaktuves Chicago Jaunimo Centre. Parodą suorganizavo ps. Irena Šerelienė. Gintaro Plačo nuotr.

Ką kiti rašo

APIE "SKAUTŲ AIDO" SUKAKTUVES

"Ilgiausių metų, "Skautų Aide", ilgiausių metų!"

"Mūsų Žinios" niekad nepraleidžia nepamirėjusių kiekvieno reikšmingesnio renginio, įvykusio Chicago Jaunimo Centre. Kas tos "Mūsų Žinios"? Tai tikras laikraštis, sakykime, panašesnis į žurnalą, pasivadinęs betgi tik (kukliu) biuleteniu. Oficialiai — Lietuvių Jėzuitų ir Jaunimo Centro Čikagoje dvisavaitinis biuletenis.

Biuletinį redaguoja Danutė Vakarė; atsakingasis redaktorius — Algimantas Kežys, SJ; leidžia Tėvai Jėzuitai Čikagoje. Administratorius — Petras Klei-notas, SJ.

Čikagos Jaunimo Centras yra viena iš stipriųjų lietuviybės pilių, nes čia virte verda įvairiaspalviai organizacijų telkiniai. Ir nežinia kam teks dėkoti (o gal artimesiems ir žinoma) už originalią žurnalistinę idėją; leisti namų (— rūmų) laikraštį. O tas iliustruotas laikraštis (— biuletenis) nėra jau toks "naminis" — "Mūsų Žinios" yra virtusios net lietuviškojo gyvenimo atspindžiu ir pačia brangiausia istorine medžiaga. Geram plunksnos apžvalgininkui apie "Mūsų Žinių" žurnalistinį unikumą tekėtų parašyti bent kelerą šiltų straipsnių kitoje spaudoje.

Šiuo tarpu mums tenka tik pasidžiaugti, kad ir "Skautų Aidas" pakliuvo į "Mūsų Žinių" akiratį (o kad "Mūsų Žinios" skautams ir taip jau skiria nepaprastai daug vietos — tai kita (irgi maloni) kalba. Skaitykime, ką "Mūsų Žinios" paliustruodamos dviem nuotraukom. rašo ("M. Ž.", Nr. 19 (41), 1973.XII.2):

★

Seštadienio vakarą lapkričio mėn. 10 d. į Jaunimo Centro didžiąją salę susirinko gražus būrys skautiškos šeimos ir svečių paminėti "Skautų Aido" 50 m. sukaktį. Minėjimą atidarė v. s. Pranas Nėdas, Vidurio Rajono Vadas, pasveikindamas "Skautų Aida" ir primindamas, kad "Mūsų Vytis" švenčia 25 m. sukaktį; abiemis laikraščiams buvo sugiedota "Ilgiausių Metų".

Programą pravedė vyr. sk. t. n. Lidija Jadviršytė, taisyklinga ir gražia lietuvių kalba, pažymėdama, kad "Skautų Aidas" ne tik nesensta, bet turiniu net jaunėja. Buvo pristatyti buvę "Skautų Aido" redaktoriai: dabartinis redaktorius s. Juozas Toliušis; v. s. Antanas Saulaitis, redagavęs šį laikraštį net tris kartus (1929—1937; 1938—

1940; 1964—1970); v. s. Česlovas Senkevičius, techniškas redaktorius v. s. Vladas Vijjeikis, LSS Tarybos pirmininkas v. s. A. Saulaitis sveikino "Skautų Aida" v. s. Č. Senkevičius linkėjo palikti pasaulį geresnį, negu radome. "Skautų Aida" telegramomis sveikino Generalinė Garbės konsule J. Daužvardienė, "Vilties Draugija" ir "Dirvos" Redakcija, Detroito "Baltijos" tuntas S. Toliušis pralinksmino visus savo nuotalkingu žodžiu, prašydamas nenaudoti rekordavimo juostelių, kad vėliau neiškiltų naujas "Watergate", ir pasiūlydamas padėti užiantį garbiakalbį į archyvą, gi "Skautų Aidas" ragino remti ir skaityti. Oficialiąją dalį užbaigė Lidija Jadviršytė v. s. J. Vaičiūnienės eilėraščiu.

Po trumpos pertraukos buvo graži ir įdomi programa. Už ją tenka dėkoti mūsų jaunimui ir jo mokytojams. Jaunimo Centro choras padainavo "Vilnius", "Susikalbėjo", "Pasvarstyk, antela", "Jaunystės Daina" ir bisui "Šeriau, šeriau sau žirgėlį". Muz. Faustas Strolia ne tik chorą paruošė, bet ir muziką parašė trims dainoms. Fortepijonu palydėjo V. Kazlauskaitė.

Skautų ir skaučių tautinių šokių grupė "Jaunimo Viltis", vadovaujama ps. D. Bruškytės ir ps. Andriaus Markulio, pašoko tris šokius, o skautininkių grupė

"BRANGINDAMA SAVO GARBE..."

Sesė Asta Mikliūtė skautės įrodžio metu "Kernavės" tunto iškilmingoje sueigoje. J. Lintako nuotr.

"SKAUTŲ AIDO" REDAKTORIAI PER 50 METŲ

Ekspozatas "S. A." sukaktuvinėje parodoje. Pervosė v. s. Vladas Vijjeikis, Gintaro Plačo nuotr.

VEIDAI IR DARBAI

Chicago Kernavės junte

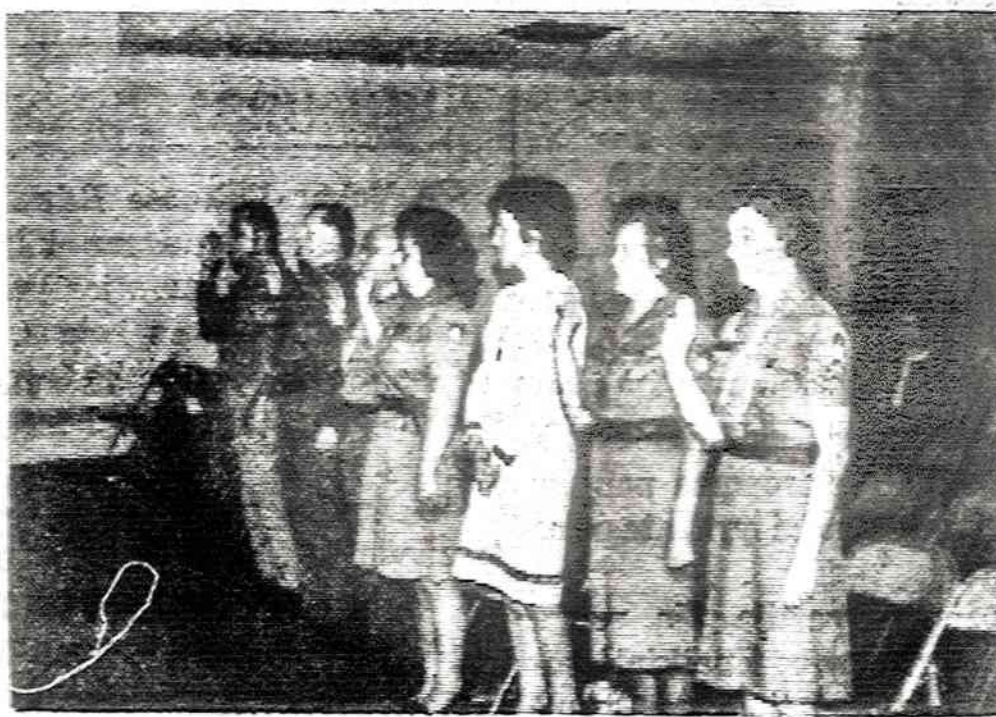
★ Pasitinkame Liet. Skaučių Seserijos Vyriausią Skautininkę. Šį sekmadienį, gruodžio 9 d., įvyksta iškilminga visų trijų skaučių tuntų sueiga. Čikagą lanko Vyriausia Skautininkė v. s. L. L. Mikulienė — jai sutikti ir pagerbti ruošiami šie sveiki. Mišios 10 v. r. Pramatyta sueigos gražia 10:30 v. r. Renkamės pilna ir tvarkinga uniforma (kūno spalvos kojines, tamsūs batai, visi ženklai). Dalyvaujame visos — būtinai! Deja, dėl vietos stokos ši sueiga bus uždara. Iki pasimatymo!

★ Laukiame savųjų Kūčių. "Kernavės" tunto tradicinės Kūčių ruošiamos gruodžio 16 d., sekmadienį, 5 v. po pietų Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Kviečiame kernavietes, jų šeimas ir artimuosius ruoštis šiai kernaviečių "šeimos šventei!"

mas ir artimuosius ruoštis šiai kernaviečių "šeimos šventei!"

★ Talkinti Kaziuko Mugei — niekad nevelū. Kaziuko Muge dar taip toli ir taip arti. Darbai jau verda, o užsibrėžimai ir nauji planai kasdien dar didėja. Kernavės tunto būklas, 6519 So. California, "požeminiame aukšte", įėjimas iš pietinės pastato pusės, antros durys nuo gatvės, laukia visų tėvelių tautos. Kas ką mokame, pasidalinsime; kas nemokame, kartu išmoksime. Didžiausias talentas — dosni širdis ir geri norai! Renkamės kiekvieną pirmadienio ir penktadienio vakarą, 7:30 v. v. Laukiam, laukiam!

★ Steigiamas naujas vienetas! Šiaurės vakarų priemiesčių apylinkėje steigiasi nauja paukščių draugovė, kuriai vadovaus sese Aušra Klimienė. Priimamos mergaitės tarp 7 ir 10 m. amžiaus. Smulkesnei informacijai prašome kreiptis pas draugininkę Aušrą Klimienę, telef.

GARBES SVEČIAI "KERNAVĖS" TUNTO IŠKILMINGOJE SUEIGOJE

Iš kairės, s. L. Ramanauskas, vidurio rajono vadeiva s. Pr. Nėdas, farybos pirm. v. s. A. Saulaitis, vidurio rajono vadeiva s. D. Eidukienė, Vyr. Skautininkės Pavadojoja s. I. Kerelienė, v. s. O. Siliūnienė ir "Aušros Varty" tunto tuntininkė v. s. Alė Namikiėnė. J. Lintako nuotr.

padainavo kupletus apie "Skautų Aido" džiaugsmus ir vargus. Buvo prisegtos gėlės sveikintojams, programos vedėjai, grupių vadovams ir šeiminiškėms.

Po to buvo vaišės ir šokiai, Ramunių valsas, loterija, apžiūrėjimas turtingos parodos, paruoštos ps. Irenos Šerelienės, kurioje radome senuosius "Skautų Aidus", nuotraukas, redaktorių ir skautininkių laiškus, gražiančius mus į Nepriklausomą Lietuvą ir pirmuosius "Skautų Aido" žingsnius.

Gi tėvelių akys vis krypo į salės galą, kur prie stalų margavo jaunimo minia. Ilgiausių Metų, "Skautų Aido", Ilgiausių Metų!

837-1409. Toliau nuo Čikagos gyveną tėveliai prašome nepraleisti progos supažindinti savo mažąsias su skautiška veikla.

★ "Ragailės" varda pasirinkusios, naujo vyr. sk. kandidačių būrelio sesės ruošiasi stropiai ir plačiai veiklai. Būreliui vadovauja ps. t. n. Danutė Korzonienė. Sėkmės ir gražiausių darbų metų "Ragailės" sesėms!

★ Sesei Sofijai Jelionienei, tiek metelių su įvalgumu ir sąmojom "Kernavė" atstovavus spaudos puslapiuose, priklausom neilinis kernaviečių aciu! Sese Zosytė "Kernavės" nepaliek: šiuo metu vadovauja vyr. skaučių "Vilnelės" būreliui. Aciu!

★ V. sl. Jūratė Lingytė nuo šių metų lapkričio mėn. eina "Kernavės" tunto sporto vadovės pareigas. Laukiame "žymių" laimėjimų sporto pasaulyje; pasisipirk, sese Jūrate! O iš kernaviečių — sportinės tautos!

★ Dubysos draugovė džiaugiasi nauja draugininke — sl. t. n. Dalia Petreikyte. Sesės stropiai dirba, išskylauja, šiuo metu ruošiasi "Kernavės" Kūčių programai. Sėkmės sesei Daliai ir jos adjutantėi sesei Jolandai Budelskytei!

★ Stiprėjant skautišku patyrimu. Naujus skautiškus metus pradėdant, už nuoširdų ir pastovų skautiška darba, sesės Rūta

Nainytė ir Dalia Stelmokaitė pakeltos į vyr. skitlininkės laipsnius; sesės Dalia Petreikyte, Jolanda Budelskyte ir Lucija Rimavičiute į skitlininkės. Tęskite savo skautiškus užmojus taip tvirtai, kaip iki šiol!

★ "Gabijos" vyr. skaučių būrelis jau antri metai remia "Kernavės" tunto veiklą — ruošia meniškų dirbinių Kaziuko Mugei, renka skautiška medžiaga ir t. t. Šiais metais būreliui vadovauja ps. fil. Ritonė Rudaitienė. Daug metų dirbti ir gyvuoti darbščiam "Gabijos" būreliui!

★ "Mirgos" draugovė auga ir tobulėja: išlaikiusios, į jaun. skaučių I patyrimo laipsnį, sesės Daiva Mikūnaitė, Rūta Putnaitė ir Kristina Likanderytė įsijungė į "Mirgos" draugovės eiles.

★ "Sešupės" draugovės kavitė su tėveliais įvyko lapkr. 18 d. Kernavės tunto būkle. Draugininkė v. sl. Asta Paškevičiūtė ir jos pavaduotoja v. sl. Kristina Bukaveckaitė dailiai paruošė vaišių stalą ir draugiškai priėmė kiekvieną atsilankusią mamytę ar tėvelį. Pirmoje susirinkimo

dalyje buvo iškelta visa eilė draugovės reikalų, ir linksmy ir rimtesnių. Atvira ir draugiška nuotaika buvo aptarti sklandesnės veiklos rūpesčiai ir bandyta surasti kuo taiklesnes išeitis. Iš tėvų pusės talką koordinuoti pasisiūlė p. Indrė Tijūnėlienė; ir draugovė ir kiti tėveliai yra labai dėkingi. Tokie tėvų ir vadovų susitikimai ir pabendravimai yra sveikintini — tai puiki proga abipusiai susipažinti ir tvirtai padaryti, kad nors ir dirbama skirtingose plotmėse, visi, tiek vadovai tiek tėvai, siekiame tų pačių tikslų: mūsų vaikų augimo ir tobulėjimo skautiška dvasia. Skirstėsi tėveliai maloniai nusiteikę, kad vadovės, panoro su jais susipažinti, savo planais ir rūpesčiais pasidalinti. Tikimės, kad ir ateities talka bus spartesnė ir veiklos rūpesčiai greičiau įvykiami.

"DUBYSOS" PAUKŠTYTES DŽIAUGIASI —

vaizdelis iš "Kernavės" tunto iškilmingos sueigos. J. Lintako nuotr.

Prof. Vaclovo Biržiškio

SENŲJŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ ISTORIJA

Pirmajame tome yra 208 puslapiai, o antrajame 226 puslapiai. Abu tomai minkštuose viršeliuose parduodami už \$4.80, o kietauose viršeliuose už \$6.00.

Abi knygas gausite, jei pinigus pasiųsite tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Illinois 60608

Jau išėjo iš spaudos ir galima gauti knygų rinkoje

AMERIKOS LIETUVIŲ POLITIKA

Dr. Kazio Sidlauskio knyga apie Amerikos lietuvių pastangas daryti įtakos krašto politikai. 102 psl. Kaina \$1.50.

Knygos bus išsiųstos, jei \$1.50 čekis arba Money Order's bus pasiųstas tokiu adresu:

NAUJIENOS,

1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608

Different hopes for different folks.

People want different things from a college education.

But they all agree on one thing. It takes more than brains to get a diploma.

Why not make the burden a little easier. Start buying U.S. Savings Bonds now.

Bonds are a dependable way to build a college fund for your children. And an easy way to start saving them is by joining the Payroll Savings Plan. Start a college fund

now with U.S. Savings Bonds. They just might let your kids spend more time studying and less time working to stay in school—whatever they hope to be.

Take stock in America.

Buy U.S. Savings Bonds

New U.S. Bonds pay 4 1/2% interest when held to maturity of 5 years, 10 months (4 1/2% the first year). Bonds are redeemable if you, your child, or dependent. This special plan can be cashed at your bank. Interest is sent without tax state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

PROF. DR. ANTANAS SALYS

Pastarieji keleri metai mūsų kalbos mokslui buvo itin nuostolingi. Per palyginti trumpą laiką išgyvų tarpu okupuotoje Lietuvoje ir iševijoje pasitraukę visa eilė liuanistų ir pačių pajėgiausių mūsų kalbininkų. Tai didelis smūgis liuanistikos mokslui ir šios srities kandidatų paruošimui ateitį bei sveikus lietuvių kalbos išsaugojimui apskritai. Visi jie iš mūsų tarpo išretinti ne giliai senatvės poveikyje.

1972 m. liepos 31 d. netekome prof. dr. Antano Salio — vieno iš žymiausių mūsų kalbininkų. Iš keturiasdešimt dvejų metų mokslinio darbo metų dvidešimt aštuonerius — ir pačius pajėgiausius — turėjo praleisti svetur: Vakarų Vokietijoje ir Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Dar Telsių gimnazijos vyresnėse klasėse ėmęs reikštis išskirtiniais kalbiniais gabumais, 1923—1925 m. studijavo lietuvių kalbą bei lyginamąją kalbotyrą Lietuvos universitete Kaune.

Galvęs valstybinę stipendiją, Lietuvos universiteto buvo išsiųstas į Leipcigo universitetą Vokietijoje studijuoti baltistiką, slavistiką ir lyginamąją kalbotyrą. 1929 m. čia baigęs studijas, dar vieną semestrą Hamburgo universitete specializavosi eksperimentinės fonetikos srityje. Leipcigo universitetas Antanui Saliiui daktaro laipsnį suteikė už disertaciją „Die zemaitschen Mundarten: Geschichtliche und sprachliche Zusammenhänge“.

Baigęs mokslus Vokietijoje, 1930 m. buvo pakviestas dėstyti Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Čia prasidėjo jo platus dvišakis darbas: kalbininko — mokslininko ir dėstytojo — praktiko. Be to, šalia tiesioginių profesoriavimo pareigų, ak-

tyviai ėmė reikštis lietuvių kalbos tobulinimo darbe, imdamas plėsti niekad iki tol dar nekeadentus kalbinius dirvonus. Buvo vienas iš Lietuvių Kalbos Draugijos steigėjų ir „Gimtosios Kalbos“ žurnalo sumanytojų bei redaktorių. Praktinės lietuvių kalbos reikalais pateikė daugelį straipsnių visoje eilėje nepriklausomos Lietuvos laikraščių bei žurnalu. Buvo vienas iš stipriausių Rašybos Komisijos ramsčių. Jis drauge su prof. dr. Pr. Skardžium ir liuanistu J. Talmantu paruošė lietuvių kalbos rašybos reformos projektą, 1933 m. paskelbtą atskiru leidiniu. Būdamas Terminologijos Komisijos nariu ir Valstybės Tarpybos patarėju terminologijos reikalams, dr. A. Salys paliko neįdildomus pėdsakus mūsų kalbos terminijoje. Šalia universitetinių pareigų, dirbdamas ir Vidaus Reikalų Ministerijos pavarčių atlietuvinimo komisijoje, jis buvo paruošęs platų tikrai lietuviškų pavardžių žodyną. Tik per greit užgriuvęs karas ir su juo atėjusios okupacinės ordos šį žodyną paliko nespėta atspausdinti — rankraštyje.

Dr. A. Salio disertacija yra didžiai vertingas veikalas ne tik kalbiniui, bet ir istoriniu atžvilgiu. Ta pačia linkme žengdamas toliau, jis eilėje savo mokslinių straipsnių ir nelietuvių kalbomis išėinančių kalbos mokslo žurnalu. Kaip pagarsėjęs mokslininkas jis priklausė visai eilei tarptautinių kalbos mokslo sambarių.

Per keturiasdešimt vienerius su puse metų dr. A. Salys profesoriavo penkiuose universitetuose: Kauno, Vilniaus — Lietuvoje, Greifswaldo, Tuebingeno — Vokietijoje ir Pensilvanijos universitete Filadelfijoje — Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Ne šio trumpo straipsnio rėmuose bent glaustai aprėpti didžiojo mūsų kalbininko plačią ir šakotą mokslinių darbų skalę. Tą turės atlikti mūsų kalbininko specialioje spaudoje. Šioje vietoje norėjau tik mesti nors trumpą žvilgsnį į didžiojo mokslininko darbų metmenis, kartu išreikšdamas pagarbą savo buvusiam profesoriui.

Ig. Sarapinas

mas tarnių žemėlapi, motociklu yra apkeliavęs plačius Lietuvos plotus. Žymesnių pakeitimų tarmių tyrinėjimo srityje nebeįsė ir dabartinėje okupuotoje Lietuvoje dirbą kalbininkai — dialektologai. Dr. A. Salio sudarytas Lietuvos tarmių žemėlapis tebėra pagrindinė atrama ir užsienio kalbininkams.

Sekdami kalbinius klausimus, Lietuvių Enciklopedijoje randame dr. A. Salio pateiktą ilgą seriją straipsnių, nagrinėjančių mūsų kalbos asmenvardžius. Jis yra paruošęs ir Liet. Enciklopedijos leidykla išleidusi Lietuvos žemėlapi vardiną.

Bene didžiausią savo liuanistinio mokslinio darbo paminklą drauge su prof. dr. A. Senu yra pasistatęs penkių tomų lietuvių rašomosios kalbos lietuviškai vokišku kirčiuotu žodynu ir Lietuvių Enciklopedijoje įtpintais visa šimtaine kalbinių straipsnių.

Prof. A. Salys ruošė ir etimologinį „Lietuvių kalbos žodyną“. Tačiau, kol nėra paskelbta pilna jo visų darbų apžvalga, neturime žinių, ar šis jo užsimojimas privestas prie baigsmės.

Dr. A. Salys bendradarbiavo ir kitatausių enciklopedijose: Encyclopedia Britannica — pateikdamas žinių apie baltų kalbas ir Catholic Encyclopedia — apie lietuvių kalbą ir literatūrą. Be jau minėtų leidinių, dr. A. Salio visa eilė straipsnių išbartyta lietuvių ir nelietuvių kalbomis išėinančių kalbos mokslo žurnalu. Kaip pagarsėjęs mokslininkas jis priklausė visai eilei tarptautinių kalbos mokslo sambarių.

Per keturiasdešimt vienerius su puse metų dr. A. Salys profesoriavo penkiuose universitetuose: Kauno, Vilniaus — Lietuvoje, Greifswaldo, Tuebingeno — Vokietijoje ir Pensilvanijos universitete Filadelfijoje — Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

Ne šio trumpo straipsnio rėmuose bent glaustai aprėpti didžiojo mūsų kalbininko plačią ir šakotą mokslinių darbų skalę. Tą turės atlikti mūsų kalbininko specialioje spaudoje. Šioje vietoje norėjau tik mesti nors trumpą žvilgsnį į didžiojo mokslininko darbų metmenis, kartu išreikšdamas pagarbą savo buvusiam profesoriui.

Ig. Sarapinas

ROMO KALANTOS PĖDOMIS

Dail. JURGIS JUODIS

Aliejus

J. G. ZAIBAS

Dail. J. Juodžio meno paroda Brooklyne

Lietuviai gali didžiuotis savo menininkais laisvajame pasaulyje, nes jie rodo mūsų tautos dvasinį nepamumą išreikštose savo kūryboje ir tautinio veržlumo dinamikoje.

Viehas iš tautinio meno puoselėtojų ir jo ugdytojų yra mūsų iškilusis dailininkas Jurgis Juodis.

Prieš kelėtą metų turėjau laimės matyti jo tapybos darbų parodą Čikagoje. Prisipažinsiu, kad ją aplankęs išsinešiau neišdildomą įspūdį. Gal tai dėl to, kad man asmeniškai tautinis menas yra arčiau širdies. Kaip modernus menas lankytoja pastato prieš nežinomą, taip mūsų tautinė dailė pastato individą prieš konkrečią, suprantamą ir pilnai išgyvenamą realybę. O tas konkretus išgyvenimas, mums lietuviams kaip tik ir yra neatskiriama būtinybė, kada Lietuva pavergta ir jos vaikai išblaškyti po platųjį pasaulį.

Jaunoji karta, kuri Lietuvą nors ir matė, bet ryškiai neatmena, o ypač čia gimusieji yra reikalingi tos dvasios, kuri padeda žmogui tautiniai ugdytis, bei atskleisti jo gimtojo krašto platesnius horizontus.

Čia noriu savo teigimą pailiustruoti gyvais pavyzdžiais.

Eini galerijoje stebėdamas meno kūrinius. Sustojai, susimąstai ties istorijos vienu ar kitu tarpsniu. Štai Algirdas savo kalaviju kerta Maskvos vartus. Vadinasi, lietuviams anuo laiku sugebėjo surengti tolimus ir atminčius karo žygius. Čia vėl stebi žalgirio mūšio nugalėtoją Vytautą Didįjį mūšio sukuryje. Vadinasi, Lietuvos vadai nebijojo prieš priešą pakelti kardo ir jie laimėjo.

Dar sekantis paveikslas: laisvos šalies valdovai Vytautas ir Kęstutis prie juodvejų numylėtų Trakų — padvelkia didybe ir laisve. Ir taip, kaip užburto pasakoj, eini nuo vieno paveikslu iki kito, gailėdamas jį palikti. O čia Emilija Platerytė veda kovon sukilėlius. Žandarų ištriamiami lietuvių Sibiran. Knygnešiai ir laisvės kovų savanoriai. Pirmos mūšio aukos ir t. t. Kol pagaliau, anot Jono Biliūno „Laimės žiburys“ — Lietuvos laisvė. Čia, tarsi po lietaus per šimtavarsę vaivorykštę iškyla „Bakužė“ Samanota, kuriuje daugumoje esame gimę, užaugę ir užsigrūdinom kovai.

Neveltui dailininko Jurgio Juodžio parodą lankė tikstančiai lietuvių Ją matė seneliai, moky-

„Mesijošius“ iš Korėjos

Sio gruodžio mėnesio 12, 13 ir 14 dienomis McCormick Place, Chicagoje, turės savo „misijas“ nepaprastas misijonierius iš Korėjos vardu Sun Myung Moon, kurio rolė esanti kažkas panašaus į švento Jono Krikštytojo.

S. M. Moon pasiakymais, per Velykas besimeldamas jis pažinęs Kristų, būtent patyręs, kad Kristus turi jam uždavinį: jis turis pasidaryti antruoju šventu Jonu Krikštytoju ir paruošti pasaulį naujam Mesijai.

Tas naujas Mesijas, kurs gimsiąs Korėjoje dar prieš 1980 metus, esąs reikalingas, kadangi Kristus neatlikęs savo Tėvo jam pavestų pareigų. Jis miręs (ant kryžiaus) nespėjęs rasti tobuliausią moterį su kuria turėjęs įsteigti tobuliausią moterystę. S. M. Moon, 53 metų amžiaus, su tokiu „tikėjimu“ jau turi tarp pusės ir dvejų milijonų tikinčiųjų. Šiuo metu jis laiko savo „misijas“ JAV-bių miestuose ir vienas tų miestų numatytas Chicago. Jo tema: „Krikščionybės krizė. Nauja viltis“. Savo „Tarpautinę Susivienijimo Bažnyčią“ jis įsteigė 1954 metais Korėjoje. Pirmą kartą atvykdamas į Ame-

riką jis tebebuvo tiek neturtin-gas, kad gyveno samdomame trijų kambarių bute Seoul miesteto beturčių kvartale, o šiandien jis turi Tarrytown, N. Y., Amerikoje \$850.000 vertės nuosavybę, kurią jo pasekėjai jam nupirko.

Amerikoje šiuo metu jis turis apie 3,000 pasekėjų daugumoje jauno amžiaus tarp 20 ir 30 metų, kurie esą pasiryžę dėl Sun Myung Moon „savo asmeninį gyvenimą atiduoti“.

Kur S. M. Moon važiuoja, nedidelė „tikinčiųjų“ armija jį lyti, o kiti jau iš anksto į paskirtą miestą atvažiuoja garsinimu kampanijai praveisti. Ir Chicago laikraščiuose pasirodė didžiuliai, visą puslapį užimantieji skelbimai. Vienas toks Chicago Tribune lapkričio 30 dienos numeryje, užvardintas „Reverend Sun Myung Moon pranešimas: Amerikos krizė. Atsakymas į Wattergate. Užmirškite, mylekitė, vienykitės“.

Lietuviams reikalinga literatūra

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapacinskas, SIAUBINGOS DIENOS. Atsiminimai apie leidžiant Lietuvą, bėgimą nuo bolševiku ir gyvenimą tremtinių stovyklose Vokietijoje. 273 psl., kietais drobės viršeliais kaina 4 dol.

J. Audėnas, PASKUTINIS POSĖDIS. Minučių tikslumu aprašyta paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos ir valandos, kuriose yra išryškėjęs nesikeičias komunizmo klasingumas pavergiant tautas ir asmenis. 270 psl. \$4.00.

ČIKAGIETIS ĮSPŪDŽIAI KOMUNISTU PAVERGTŲ LIETUVŲ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiuose, Klapėdoje ir Palangoje. Vaizdus aprašymai ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ka jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.00. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MAGIŠKUJU KILIMU Į VILNIU. Kelionė į Lietuvą įspūdiškai. Ilustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UŽDANGOS. Autoriaus pastabuma neapgauna inturisto ir agitropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražiu stiliumi.

V. Maciūnas, VINCAS KREVĖ SAVO LAISKŪOSE, 1944-54 m. 49 psl. \$1.00. Didžiojo klasiko mintys ir rūpestiai apie iševijos kultūrinį gyvenimą. Skurdūi tremtis jį nepalėkė bendradarbiavimui.

Komunizmas yra žiaurus. Bet jis ir jo vadai yra ne mažiau juokingi. Pasijuokime visi, skaitydami Krizo Pleperio 77 ANEKDOTUS. 52 psl. \$1.00.

Sie ir kiti leidiniai yra gaunami.

NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštu ir pridodant čekį ar pinigine perlaida.

NAUJIENŲ VAJAUS PROGA

Vajaus komisija dėkoja visiems rėmėjams už aukas ir kitokią paramą. Taip pat atsiliepiami laiškais ir pareiškimais, kurie rado teigiamą atgarsį visu lietuvių protuose bei širdyse pačioje vajaus pradžioje.

Antrajame vajaus laikotarpyje norime ir prašome atkreipti dėmesį ne tik į reikiamą paramą aukomis, bet ir kiekvienam laikraščiu brangiausia dovana — nauja prenumeratoriui, kad nuolat didėjančių jų skaičių būtų ilgam užtikrinta egzistencija nekeltiant kainos. Naujienos savo tikslią informaciją ir laikvėna, remdamas visas lietuvių demokratines institucijas ir bendruomenes bei visiems naudingus darbus, užsitarnavo visų lietuvių dėmesį ir paramos. Reikia, kad tas dėmesys ir parama būtų konkreti. Todėl kviečiame visus skaitytojus imtis iniciatyvos platinti Naujienas, besistengiant surasti bent po vieną naują skaitytoją. Visi lietuvių yra kviečiami užsiskirti Naujienas. Jos yra visiems įdomios, naudingos, reikalingos, ir net būtinos.

Chicagoje ir Kanadoje Naujienos metams — 24.00, pusei metų — \$13.00. Trims mėnesiams — 7.50, vienam mėnesiui — \$3.00. Kitose JAV vietose metams — \$22.00, pusei metų — \$12.00, vienam mėnesiui — \$2.50. Užsieniuose — \$25.00 metams.

Prašome naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS
1739 So. HALSTED ST.
CHICAGO, IL 60608

Siunčiu..... dol.

Prašau siųsti Naujienas per mane užsiskiriant naujam skaitytojui.

Užsakau Naujienas savo..... kaip dovana..... proga.

Sumoku savo prenumeratą mėnesiu anksčiau, kad jums neeriktų siųsti raginimo.

Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę, kad su jomis susipažintų.

PAVARDE IR VARDAS.....

ADRESAS.....

PAVARDE IR VARDAS.....

ADRESAS.....

Parašas.....

Kriminalas Kanadoje

Kriminalui sparčiai plintant, kanadiečius nuo Vankuverio iki Toronto ir Montrealio priemiesčių pradeda apimti baimė. Tą baimę jaučia ir studentai savo dormitorijose, ir biznierių, policininkai ir mažų vaikų tėvai.

Pats premjeras Pierre Trudeau, kurs dar taip neseniai mėgdavo pasivaikščioti ir su piliečiais Parliament Hill parke pasišnekučiuoti, dabar tik važinėja \$76,408 kaštavusiam neperšaukiamame ir visomis saugumo priemonėmis aprūpintame automobilyje ir be Mounte policininko palydos nė žingsnio nebeeina.

Prie įėjimo į parlamento rūmus Ottavoje neseniai buvo sulaukytas asmuo su penkiais šaunamais ginklais ir vos per vieną bloką nuo parlamento rūmų buvo peiliu nudurtas savo automobilyje sėdėjęs vienas senato saugumo štabo uniformuotas valdininkas.

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina \$2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsiskirios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

Raginkite savo apylinkę augti - taupykite!

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirmia, jie padeda jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nušimčius nuo mėnesio pirmos.

NEW RATES ON SAVINGS CERTIFICATES

7 1/2 %	PER ANNUM
	\$5,000.00 OR MORE
	4 YEAR MATURITY
6 3/4 %	\$5,000.00 OR MORE
	30 MONTHS MATURITY
6 1/2 %	\$2,500.00 OR MORE
	1 YEAR MATURITY

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Isteigta 1923 metais. Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-4190.

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$24.00 per year, \$13.00 per six months, \$7.50 per 3 months. In other USA localities \$22.00 per year, \$12.00 per six months, \$6.50 per three months. Canada \$24.00 per year, other countries \$25.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiestiuose:	
trims mėnesiams \$24.00	trims mėnesiams \$24.00
pusei metų \$13.00	pusei metų \$13.00
vienu mėnesiui \$7.50	vienu mėnesiui \$7.50
Kitose JAV vietose:	
metams \$22.00	metams \$22.00
pusei metų \$12.00	pusei metų \$12.00

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Seštadieniais — iki 12 val.

Suslovas meluoja per akis

Michailas Suslovas, ilgametis politinio biuro narys ir komunistų partijos sekretorius, šiomis dienomis lankėsi rusų pavergtose ir komunistų valdomoje Lietuvoje. Suslovui pavergtą Lietuvą yra gana gerai pažįstama. Nuo 1944 metų iki 1946 metų Suslovas buvo pats galiausias arbitras pokarinėje Lietuvoje. Be jo įsakymo nebuvo „šukuojami“ miškai ir balos, bet jo įsakymu nušauti ūkininkų vaikai nebuvo paliekami rinkose, kad skaudintų pravažiuojančių širdis ir iki mirties įgandintų Lietuvos gyvenančius žmones.

Suslovas paviršutiniškai yra susipažinęs su buvusiu Lietuvos gyvenimu, bet jis labai gera žino kiekvieną sovietų karo jėgų ir policijos pirmąją lietuviams prievartą žingsnį. Jam žinomi svarbesnieji nepriklausomos Lietuvos naikimo planai, jis pažįsta kiekvieną kvailingą, pasiūkusį tarnauti okupantui ir klausosi lietuvių tautos praėjimų.

Suslovas šių metų pradžioje Maskvoje išleido rinkinius savo raštus. Ten įeina svarbesnės jo kalbos ir partijos centrai arba plenumui pasiūlyti jo nutarimai. Rusų spaudoje Suslovas yra pasisakęs įvairiais sovietinio gyvenimo klausimais. Dažnai jo paties pasiūlytos rezolucijos išsivystydavo į straipsnius, kurie buvo kartojami įvairiuose sovietų laikraščiuose. Porą metų Suslovas buvo vyriausias Pravdos redaktorius, todėl jam gerai žinomas komunistinis leksikonas. Jam pavyko įtikinti valdžią turinčius žmones, kad jo raštų rinkinys turėtų būti išleistas dabar, kada pačioje komunistų partijos viršūnėje eina persilaužimas. Pradžioje Chruščiovas pritarė Ukrainos šelėsiui, bet vėliau jis nukrypo į Brežnevo ir Grečkos liniją. Dabar jis partijos atskalūnams įrodinėja, kad Brežnevo partinė linija yra pati teisingiausia.

Rusiškoje knygoje yra vienas skyrius ir apie „tarybinę“ Lietuvą. Į tą skyrių Suslovas sudėjo Vilniuje, Lenino aikštėje švenčių proga sakytas kalbas ir patarimus, duotas Lietuvos partijos centro komitetui. Sniečkus įsakė knygą išversti lietuviškai ir tuojau išleisti. Knyga spalio mėnesį buvo baigta spausdinti, o šiomis dienomis Suslovas nuvažiavo į Vilnių, kad padėtų knygą paleisti rinkon ir valstybei nepadarantų tokių didelių nuostolių, kokius padarė Lenino raštai. Lietuviškas Suslovo knygos vertimas Amerikos dar nepasiekė, bet vienas turistų šiomis dienomis atvežė paskutinį komunisto numerį, kuriame yra ilgo Honano Zimano recenzija.

KARIUOMENĖS UZDAVINIAI VALSTYBĖJE

(Tęsinys)

1918 m. vasario 16 d. paskelbus Lietuvos Nepriklausomybės Aktą, bolševikinė Rusija ir Lenkija tuoj ėmė ruošti Lietuvos pasiglemžti.

Grįžę į tėvynę Lietuvą iš Rusijos lietuviai karininkai su Rusijos plėtojose buvusių susiorganizavusių ir vėliau išformuotų lietuvių karininkų dalinių vyrais, nesudėję namie rankas sudėję, laukdami kada oficialiai jie bus pašaukti saugoti Lietuvą nuo jos išorės, net ir

Zimanas, Lietuvos komunistų skundikas Maskvai, šitaip savo recenzijoje kalba apie Vilniuje išleistą Suslovo knygą:

“Pokario metu nacionalistai ypač gąsdino Lietuvos darbo valstiečius, kad Tarybų valdžia juos varvysianti į kolkius, kur jie badausią. Kalbėdamas Lietuvos TSR darbo valstiečių pirmajame suvažiavime, M. Suslovas, atremdamas nacionalistų šmeižtus, pabrėžė, kreipdamasis į valstiečius, kad “pereitų prie visuomeninio ūkio yra savanoriškas dalykas”. (psl. 87), tačiau toje pačioje kalboje jisai priminė, jog, partijos nuomone, “vienintelis kelias, įgalinantis žymiai pakelti žemės ūkį ir iš esmės pagerinti visas valstiečių gyvenimo sąlygas yra sujungti smulkius išsklaidytus ūkius į stambius visuomeninius ūkius”.

Praėjo keleri metai, ir Lietuvos komunistų partija, atlikusi didelį paruošiamąjį darbą, ėmėsi ryžtingai organizuoti valstiečius į didį socializmo statybos žygį kaime, kuris baigėsi išpuodinga pergale. Daug laiko praėjo nuo tų sunkių pokario metų, kada Lietuvoje buvo ir dirbo M. Suslovas. Tačiau visi tie metai — ryškiai patvirtino partijos prognozes ir numatymus pokario metu, jos nacionalinės politikos veiksmingumą. Žinoma, būtų antistoriška tvirtinti, kad viskas vyko labai sklandžiai, be jokių sunkumų, be klaidų, be apmaudžių apsiskaiciavimų. Visko buvo labai sudėtingu socializmo statybos laiku. Tačiau jeigu pasizūrėsime į visą šį procesą, kaip į visumą, tai pamatysime, kad jisai iš esmės reišė partijos numatymų ir planų sėkmingą įsikūnijimą”. (Komunistas, 1973 m. spalio, 25-6 psl.).

Cituotuose sakiniuose Zimanas labai daug pasakė apie komunistų partijos planus ir Suslovo, partijos planų vykdytojo, pareiškimus ir surinktas kalbas. Tvirtinti, kad lietuvių valstiečių “ėjimas į visuomeniškus” ūkius buvo “savanoriškas dalykas” yra lygus tam sovietų propagandistų tvirtinimui, kad Lietuva “savu noru” įsijungė į Sovietų Sąjungą. Lietuviai labai žiauriai buvo prievartaujami vadinama “liaudies seimo” “rinkimų” metu, dar didesnė prievarta buvo taikoma valstiečiams, gynusiems savo ūkius.

Suslovas žino tas prievartos priemones, kurios buvo taikomos valstiečiams, nes jis pats įsakinėjo tokias priemones taikyti. Jis atėmė iš ūkininkų galvijus, jis apdėjo juos nepakeliamomis bandomis, jis išvaikė iš kaimų jaunimą, jis reikalavo valstybei nepakeliamų duoklių, kol pagaliau valstiečiai, vilčių netekę, buvo suvaryti į kolchozus. Tvirtinti, kad valstiečiai savu noru ėjo į kolchozus yra ne tik “antiistoriška” bet kriminališka. Suslovas buvo ir tebėra didžiausias tarptautinis nusikaltėlis Lietuvoje. Jis turės būti traukiamas atsakomybėn, kaip karo pabaigoje buvo traukiami atsakomybėn žiauriausieji naciai. Zimanas, Sniečkus ir kiti partijos vadai turės liūdyti apie kiekvieną Suslovo įsakymą.

vidaus priešų. Spontaniškai ėmė organizuotis (atitinkamiems is Rusijos mūsų karininkams labiausiai remiant ir veikianč) partizanų būriai (iš kurių vėliau išsivystė net atskiras mūsų kariuomenės dalys), tygiai kaip ir milicija vidaus tvarkai palaikyti.

Lietuvos kariuomenės, kaip tokios susiorganizavimo pradžia laikoma 1918 metų lapkričio 23-ji, kada buvo išleistas tuo reikalu pirmasis mūsų valdžios (oficialus) įsakymas. Ši lapkričio 23-ji ir laikoma Lietuvos kariuomenės “gimtadieniu”, kurio prisiminimą ir mes šiandien, va. švenčiame, nors šiandien turime dar tik lapkričio 18-ją, todėl dar penkių dienų iki mūsų kariuomenės 55-“to “gimtadienio” trūksta...

Pirmasis naujokų šaukimas į Lietuvos kariuomenę buvo tik 1919 m. kovo 5 d., ir, kas svarbu pabrėžti, visos kariuomenės dalys buvo tada sudarytos iš savanorių. Pirmieji savanoriai būrėsi didesniuose Lietuvos miestuose, kaip Kaune, Alytuje, Kėdainiuose, Panevėžyje, Marijampolėje ir kitur būriais, atsišėdami su savimi ne tik savo maistą, pasiimdami sau karo žygiams aprangą (civilę, nes karinės dar nebuvo), bet dauguosius netgi ir apsiginklavę savais, dažniausia, iš vokiečių nusipirktais ginklais.

Kokia tėvynės meilė, koks užsidegimas, koks entuziazmas! Kas galės tą apsaugoti ar gėbės aprašyti?!

Ir štai, Lietuvą puola bolševikinė Rusija (1919 m. pradžioje), norėdama ją pasiglemžti. Įkandin ją puola mūsų tėvynę ir tenkai, irgi tuo pačiu tikslu. O čia dar 1919 m. viduryje (VII. 26 d., ties Kuršėnais) išbrauna į mūsų kraštą ir gerokai stiprios plėšikiškos gen. Bermondo — Avalovo kariuomenės dalys, mums žinomos hermononinkų vardu, užimdamos ir gabačią Lietuvos žemės.

Tiesiog pragaras atsivėrė anuo metu mūsų tėvynėje Lietuvoje. Vienu tarpu bolševikai buvo užėmę net 2/3 visos Lietuvos!

Rodos, nieko kita lietuviams kovotojams nebeliko, kaip padėti ginklus ir kapituliuoti. Kokia gi prasme toliau kovoti? Tai savizudystė!

Bet Lietuvos karys — didvyris. Jis geriau mirs, o nepasiduos. Mirtis jam lengvesnė už gyvenimą vergijoje!

Ir štai, šioje klaičioje, siaubingėje padėtyje, mūsų kariams krentant kaip musėms, karo lauke, laistant savo krauju tē-

Tuo šandien mes ir gerinamės visi, prisimindami ir išleistą mūsų kariuomenės išsileigimo 55-rių metų sukaktį.

Baigdamas aš atsiprašu savo auditorijai, kad, nebūdamas nei poetas, nei didelis poezijos mėgėjas, panaudojau čia kalburiuos mūsų poetų kūrybos gabalėlius, parodančius, kaip ir kokiomis aukomis prisikėlė mūsų Lietuva laisvam gyvenimui. Gal ir nereikėtų man teišninkui kalbėti čia taip sentimentalai, bet aš norėjau tuo atkreipti ypač gi mūsų jaunimo dėmesį į tuos jaudinančius Lietuvos prisikėlimo momentus ir faktus, į tą nepaprastai didelį ano meoto mūsų jaunuomenės idealizmą, pasiaukojimą savo tautai ir valstybei, kuris pavaizduojant jį poezine kalba, gal galėtų daugiau paveikti ir mūsų išsivijos jaunimą.

Mūsų išsivijos jaunimas turėtų, irgi pagalvoti, kuo galėtų jis šiandien padėti savo tėvų žemeje pavergtai ir tų pačių bolševikų, didžiausių mūsų tautos priešų prispaustai, kankinamai ir žudomai tautai.

In mums vyresniesiems, pravartu šiandien, šia mūsų kariuomenės šventės proga, rimtai pagalvoti apie tai, kuo mes esame skolingi savo tautai, ypač kad mes šiandien nesame savo tautai tokie, kokie buvome jai vakar...

(Pabaiga)

NORINT ILGIAU GYVENTI NEREIKIA TINGNIAUTI

Massachusetts General Hospital daktaras Alexander Leaf, tyrinėjęs ilgo amžiaus žmones trijose pasaulio šalyse — Andų kalnų Vilkabambos kaime, Ekvadoro valstybėje, Hunza apylinkėje, Kašmire ir Užkaukazio gyventojų kalniečių tarpe Abchazijoje, nustatė, kad ilgam amžiui reikalingos yra sekančios sąlygos: reguliari fizinė mankšta, paveldėjimas ir savo vertės jausmas. Visos trys minėtos vietos yra kalnuotos ir gyventojai verčiasi žemės ūkiu, reikalaujančiu daug ir dažnai sunkiai dirbti ir daug vaikščioti. Antras svarbus ilgam amžiui faktorius yra ilgaamžiai tėvai. Daugumą šimtamečių daktaras Leaf sutiko tebedirbančius savo iprastus darbus, įsitikinusius, kad yra reikalingi savo bendruomenės nariai ir yra savo šeimos ir bendruomenės gerbiami.

Pats Dr. Leaf, 52 metų amžiaus, kasdien sportuoja bėgiodamas ir tenisą žaidždamas.

BIZNIERIAI KURIE GARSINIA “NAUJENOSE” — TURI GERIAUSIA PASISEKIMA BIZNYJE

VOITECHAS ZAMAROVSKIS HETITAI

46

Bet kaipgi “kuo greičiausiai išsipurinti leidimą iš Ankaros ministerijos, jei Kaizarijos nejungė nei telefonas, nei telegrafas? Laimė, kad terminas “kuo greičiausiai” Turkiijoje reiškia du — tris mėnesius.

Ir vis dėl to pradėti kasinėjimų nebuvo galima. Nors leidimui ir nieko netrukta, visiškai nieko, bet pagal Turkijos įstatymus kiekvienuose svetimsalių vykdomuo se kasinėjimuose turis dalyvauti vyriausybės komisaras. Reikią laukti, kol jis būsiąs paskirtas ir atvyksiąs.

Groznas apsišarvavo kantrybe ir darė ką gaėjo: tyrinėjo vietovę. “Turčiau Ankaros vyriausybės leidimą kasinėti dvi kalvas netoli Kaizarijos: Hiujuktepe, esančią prie Kara Hiujuoko kaimo ir vakarus nuo Kaizarijos, ir Kiułtepe, esančią prie kito taip pat (Kara Hiujuoko) vadinamo kaimo ir šiaurės vakarus nuo Kaizarijos”. Jis buvo įsitikinęs, kad paslaptingosios III tukstantmečio prieš mūsų erą dantiraščio lentelės randamos vienoje iš tų dviejų vietų. “Man kaip tik rūpėjo aptikti jį radimo vietą ir imti ją kasinėti.”

Iš gyventojų nieko iškvesti nepavyko. Beje, šito jis ir tikėjosi — juk čia buvo prekybinė paslaptis. Užtat tikrai netikėtas ja mbuvo “itin nedraugiškas” gyventojų el-

gesys. Visi mėginimai suartėti nuėjo niekais. Turkiško paslaugumo ir vaišingumo, su kuriuo susiduria keliautojas, ypač provincijoje, ir iki kurio toli net slavams, čia nebuvo nė kvapo. Užtat atvirai reiškis perdėtas nacionalizmas, bauriai susipynęs su religiniu fanatizmu. “Nors mes, suprantama, nieko neprovokavome, mums iš paskos labai dažnai skambėdavo žodis “giauras” (netikėlis), o kartais lekdavo ir akmenys. Iš pradžių į tuos išsikovimus nekreipėme dėmesio, neteikdami jiems reikmės, kol vienas rimtas incidentas, kilęs iš priešiskumo svetimsaliams, pamokė mus, kad būtų labai neatsakinga ir lengvabūdiška su juo nesiskaityti”.

Paaikėjo, kad archeologija dar ir trečiajame mūsų amžiaus dešimtmetyje tebebuvo mokslas, kurio atstovai negali skųstis nuotykių stoka. Lygiai kaip tais laikais, kai Koldevejus, kasinėdamas Babelio bokšto pamatus, skundėsi “amžinu saudymu, kuris yra tikra to krašto ryškė”, arba kai Leyardas, kuris Nivejijoje visada miegodavo su šautuvu rankoje, į turkų kalėjimą nepakliuvo tik todėl, kad anksčiau už jį ten pateko norėjęs jį įkalinti paša. Tačiau Groznui, teisybę sakant, sudominti savo dienoraščio skaitytojus tokiais nuotykiams anaipol nerūpėjo. “Juk atradę jį nuotykius — tai tik nekviestas svečias, trukdantis svarbų darbą, — sako tokius dalykus tikrai išmanantis Rualdas Amundsenas. — Atradėjas ieško ne nervų padirginimo, bet

dar nežinomų faktų. Nuotykius, jo akimis žiūrint, yra tik apskaičiavimų klaida, paaiškėjanti sudūrus su tikrove, arba fatališkas priminimas, kad niekas negali numatyti visų galimybių”.

Birželio 21 dienos vidurdienį architektas Cukras ėjo namo pagrinde Kaizarijos gatve. Ėjo vienas, nes Groznas užsuko į Giumento kalvą, po kuria spėjo esant senovinės valstybės — Kichvatnos — sostinę (jos valdovas Išputachšas paliko mums vieną seniausią hieroglifinių — dantiraštinių antspaudų). Įprastinių priešiskumo ženklų Cukras nepaisė. Jam artėjant prie gubernatoriaus rūmų, nuo fanatiškų minios, šūkaujančios: “Giauras! Giauras!”, atsisukė vienas jaunuolis, autaike į Cukrą revolverį ir už trijų žingsnių iššovė. Kulka prašvilpė Cukrui pro ausį. Jaunuolis nusiukeikė ir vėl pakėlė ginklą.

Tačiau antra kartą išsauti jis nebespėjo. Cukras išvydo atdarus mečetės vartus ir vienu šuoliu atsidūrė saugioje vietoje. “Tik-tai čia užpuolikas nebedrįso vykdyti savo galvažudiško keslo.”

Groznas paprašė gubernatorių audiencijos, bet buvo priimtas tik ketvirtą dieną. “Kai pasiskundė, kad Kaizarijoje mes nesą tikri dėl savo gyvybės, Ali Vefa — bejus mus aprėkė: tikriausiai mes esą politiniai agentai ir Turkijos priešai, norintys ją diskredituoti, ir jei, girdi, mes pareikšią, kad Kaizarijoje esą nerama, būsią atiduoti teismui...”

Mūsų žinių troškimas, be abejo, nesiekė taip toli, kad būtume troškę pažinti ir turkišką kalėjimą, pilną šiltinės bei kitų ligų sukėlėjų ir, ko gero, būti nuteisti myriop arba įgiems katorgos metams kaip “Turkijos priešai”. Matydami, kad negalime pasilikauti net vietos valdžios organais, kurie iš tiesų turėjo mus saugoti, rytojau ryta, birželio 26 dieną iš Kaizarijos išsvykome”.

Ar šis įvykis, kuriam tik Cukro savitvarda neleido baigtis tragikškai, turėjo reikšti, kad Čekoslovakijos archeologų tyrinėjimams Oriente atėjo galas? “1925 metų pavasarį nusprendžiau, kad šiemet vėl bandysiu kasinėti Kiułtepe”.

Groznas, žinoma, nemanė, kad per pusę metų situacija Kaizarijoje bus pasikeitusi ir gerąją pusę, bet dantiraščio lentelės, prirašintos trečiajame tukstantyje prieš mūsų erą, nedavė jam miegoti. Jau penkiadesimt metų jį problema vargino mokslininkus, ir buvo pats laikas ją išspręsti.

“Lenteles, kurias mokslas vėliau pavadino kapadokiškėmis, pirmasis aprašė rusas Goleniščevas. Po jo kapadokiškų įrašų iš Kiułtepes paskelbė prancūzai Turo Danjanas ir Conteneau, anglai Seissas ir Schmitas, vokiečiai Lewis. Kiułtepeje ir Kara Hiujuke daugelį kartų lankėsi europiečiai mokslininkai. Du kart ir gana sėkmingai — ten kasinėjo archeologai: prancūzas Chantras — du sezonus, 1893 ir 1894 metais, ir — be-

ne tik aštuonias dienas — vokiečiai Winkleris 1906 metais. Tačiau rasti ten dantiraščio lentelių iki šiol nebuvo pavykę”.

Kadangi pernykštis leidimas kasinėti buvo nustojęs galios, Groznas įteikė naują prašymą ir, norėdamas paspartinti reikalą, pats nuyko į Ankarą, pas švietimo ministrą Hamdulahą Subi-bėjų, kuris be to, buvo estetikos profesorius Stambulo universitete. Ministras Groznui pranešė, kad jo prašymas esąs patenkintas, kad betrukstą tik respublikos prezidento parašo, ir pakvietė jį pasistiprinti.

Bebaigiant gerti juodą kavą, pasibeldė sekretorius ir įteikė ministrai popieriaus lapelį.

— Tai bent sutapimas! — sūktelėjo Subi-bėjus. — Tegul įeina!

Iš tiesų, koks sutapimas! Vienas keisčiausių sutapimų, pasitaikančių nebet prastuose romanuose ir mėgėjų vaidiniuose (beje, ir ten jie iš eina iš mados). Įėjo... Ali Vefa-bėjus.

(Bus daugiau)

Skaitykite ir plūnkite Dienraštį “NAUJIENAS” Jos visad rašo TEISYBĖ

TELEF. PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS

AKIŲ, AUSŲ, NOSIES
IR UŠKLES LIGOS
2858 W. 63rd Street

Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS

DR. FANG C. LU
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford
Medical Building). Tel. LU 5-6446

Antros ofisas —
8007 WEST 83rd PLACE
JUSTICE, ILL. Tel. 599-9500
Prima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepiama, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ
CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT ST.
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2424 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadi. 1-7 val.,
antradi., penktadieni nuo 1-5, treči.,
ir šeštadi. tikrai susitarus.

Rez.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neat-
siliepiama, skambinti MI 3-0001.

**DR. NINA KRAUCEL -
KRIAUCELIUNAITE**
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
6152 So. KEDZIE AVE.
Telef. WA 5-2670.
Neatsiliepius — skambinti
471-0225.
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Residencijos: PR 6-9801

DR. J. MĚSKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradi-
eniais, ketvirtadieniais ir penkta-
dieniais nuo 3 iki 7 val. popiet.
Šeštadieniais nuo 9 iki 11 val.
ryto tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVISKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir
"contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLES IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradi. nuo 1-4 po pietų,
ketvirtadi. nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Nevijos rez. telefonai: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradi., trečiadi.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadie-
niais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-6195
Prima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandų skambinti telefon. HE 4-2123.
Jei neatsiliepiama, tai telefon. GI 8-6195.

P. ŠLEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
džiai. Speciali pagalba kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8, šeštadieniais 9-11.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telefonai: RRespect 6-5084

DAN KURAIČIO PADEKOS ŽODIS

Šių metų lapkričio 4 dieną
Chicagoje buvo gražiai pagerb-
tas biznierių, keliautojas ir
žurnalistas Dan Kuraitis. Buvo
paminėta jo 80 metų sukaktis.
Minėjimą Dan Kuraitiui suruo-
šė specialiai tam tikslui sudar-
ytas komitetas. Minėjime bu-
vo pasakyta daug gražių kalbų,
visi socialiai pavalgydinti, o vė-
liau pasilinksmina.

Susirinkusiems svečiams Dan
Kuraitis paskė tokią kalbą:
Gerbiamas p. Rudis, ponias
Daužvardienė, Al ir Aldona
Braziai, poetas Nadas Rastenis
ir Julia Rasteniene, kun. Čini-
kas, M. Gudelis, p. Šimutis ir
visi mano prieteliai!

Šinadien man labiausiai liūd-
na dėl to, kad mano žmonelės
Dellos nėra su manim... Praei-
tą spalio 18 dieną suėjo 50
metų, kai mes susituokėm. Iš
tų 50 metų 36 metus mudu la-
bai gražiai gyvenom... Paskui-
tinius 14 metų aš gyvenu vienas.
... Per šiuos 14 metų aš lan-
kiauo į josios kapą kiekvieną sek-
madienio rytą. Esu jos labai
išsilgęs...

Savo laiku Chicago Tribune
dienraštyje skaičiau aprašymą
apie sukaktinius pietus su-
ruoštus stambiam Chicago

GRADINSKAS
Tik Sylvania TV
YRA PATI
NUSISTATANTI
2512 W. 47 ST. — FR 6-1998

GUŽAUSKŲ
GELES VISOMS PROGOMS
BEVERLY HILLS GELINCIJA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl, WAibrook 5-8063

GĖLININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandom
gražiausios geles ir vanikai antka-
pių papuošimui ir sezonines
kapams geles.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirma-
dienio iki penktadienio 11-12
val. ryto. — Šeštadieni ir sek-
madieni nuo 8:30 iki 9:30 val.
ryto.
Telefonai: HEMlock 4-4118
7129 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

miesto krautuvės savininkui
Harry Litton. Pietūs iš aprašy-
mo buvo šaunūs ir turtingi. Po
visų kalbų, pats Littonas buvo
pakviestas prie mikrofono. Štai
ką jis pasakė:

Nuo jaunų dienų žmogus
pradeda lipti savo gyvenimo
kopėčiomis. Lipa, lipa ir dar
truputį palipa, kol užlipa į vir-
šų... O kai pasiekia viršų, tai
patiria, kad viršus yra labai
nuobodus. O žodis "nuobodus"
reikia štai ką: kai žmogus pa-
sensta, tai jis būna atskirtas
nuo kasdieninių savo pareigų,
jis gyvena liūdna ir nuobodų
gyvenimą. Jaunesni jį pager-
bia su mintimi: — Jis savo die-
nas jau atgveno...

Littono gyventos ir pasakytos
mintys mus paličia visus. Vi-
si mes lipame gyvenimo kope-
čiomis. Vieni užlipame aukš-
čiau, kiti dar aukščiau, treči-
dar aukščiau, bet kiekvieną iš-
tinka tas pats likimas: kai žmo-
gus pasensta, tai jis gyvena
vienas liūdna ir nuobodų gyve-
nimą.

Geriausia apie gyvenimą pa-
reikšė popiežius Jonas, kuris
kilęs iš neturtingos šeimos, gy-
venimo kopėčiomis užlipo iki
pat viršaus. Pabuvęs ten kelis
metus, jis padarė tokį pareiš-
kimą: "Mano lagaminai jau su-
krauti, ir aš esu pasiruošęs iš-
keliauti"...

Aš nesijaudinu dėl savo gy-
venimo kelio. Lipau kiek pa-
gėgiau, kalnų nenuverčiau, bet
nuo pačios kuditystės bandžiau
būti teisingas, bandžiau dirbti
pilną dienos darbą, užsimokė-
jau savo sąskaitas ir gerbiau
kitus. Juos tebegebiu...

Motiniai mirus, buvau tikrai
septynerių metų. Tėvas netru-
kus apsišvedė, o aš išėjau tar-
nauti. Ir nuo tos dienos pasida-
riau sau pragyvenimą. Lietu-
voje nemačiau kaip mokyklos
vidus atrodo. Tik tai ūkininko
sūnus, pas kurio tėvą tarnavau,
man papasakojo, kaip ta mo-
kykla atrodo. Jis man pasakė,
kad viduje yra mažas staliukas,
kuris turėjo stalėlių, kurian
susidėdavo savo knygas, stal-
ėlių užrakindavo ir raktą įsidė-
davo į kišenę. Tą mažą staliu-
ką jis vadino "skameika".

Aš buvau 19-kos metų, kai
atvykau į šią brangią šalį. Dė-
dė mane nuvedė į vakarinę mo-
kyklą. Mane pasodino į mažą
suolėlį, prieš kurį buvo mažas
stalas. Čia nebuvo stalėlių,
nei raktas. Bet man prisiminė
tuo ūkininko sūnus pasakojimą
ir kad tokį staliuką vadino
"skameika".

Man ši brangi šalis davė pro-
gos atsitoti ant kojų. Savo gy-
venime aš padariau pažangą.
Po 21 metų aš nuvykau į Lietu-
vą ir nauju Buicku nuvažiauvau
į Miškinų kaimą. Didžiausiu
savo Buicku, dar labiau di-
džiausiu savo žmonele Della,
kuris sėdėjo greta manęs Buic-
ke.

Miškinų kaimas yra netoli
Saukoto, tarp vietos pelkių.
Keliai blogi. Prieš mane nie-
kas į Miškinius automobiliu ne-
buvo nuvažiavęs. Kai kurie
buvę mano kaimynai automo-
biliu nebuvo matę. Žmonės ap-
stoję apie naują mašiną, ja ste-
bėjosi ir gėrėjosi.

Viena moteriškė, kuri augo
kartu su mano motina, dar bu-
vo gyva ir, apžiūrėjusi maši-
ną, nusistebėjo ir tarė: "Iš to-
kio siraatos..."

Kaime radau gyvą brolių ir jų
šeimas. Gimines vežiojau ir pats
du mėnesiu važinėjau po Lie-
tuvą. Tai buvo pats maloniausias
svečiavimasis gimtiniame krašte.
Vėliau nukeliau į Vilnių ir apžiūrėjome
miestą ir apylinkes. Tuo metu
Vilnius buvo lenkų okupuotas...
Tai buvo 1934 metai.

Mudu palikome Vilniuje Buic-
cką ir traukiniu nukeliauome į
Maskvą, o vėliau net į Lenin-
gradą. Iš Leningrado trauki-
niu nukeliauome į Rygą ir grį-

žėmė Buicką į Varšuvą, Ber-
lyną, Paryžių. Vėl nuvykome į
Bremeną ir laivu "Europa" su-
grįžome į Ameriką.

Po keturių metų, 1938-tais,
mudu su Della vėl nukeliauome
į Lietuvą kitu nauju ir bliz-
gančiu Buicku. Šį kartą brolio
sūnus jau tarnavo Lietuvos ka-
riuomenėje. Mudu su Della
brolio ūkyje suruošėme didelį
pobūvį. Svečiavomės labai gra-
žiai, bet atsisveikinimas buvo
ašaringas, nes 1938 metais ka-
ro debesyms jau plaukiojo Euro-
pos padangėje. Mano mylimie-
ji ašarodami man sakė: — Jau
daugiau mes tavęs nematysi-
me...

Jie sakė teisybę. Mus jie iš-
lydėjo, mojuodami skepetai-
kėmis. Mes užvažiuome ant
kalniuko, išlipome iš Buicko
ir mojuodami juos dar kartą
atsisveikinome. Mašinos nuva-
žiavus į slėnį, jie pranyko iš
mūsų akių.

Iš Lietuvos keliauome į Romą.
Vykome per Berlyną, Praga,
Vieną, Budapeštą, Belgradą,
Zagreba, Fiumą, Triestą, Vene-
ciją ir Florenciją. Kiekviename
mieste sustodavome po tris ar
keturias dienas. Pabuvę Romo-
je penkis dienas, išvykome į
Castel Gandolfo, kur yra po-
piežiaus vasarnamis. Pamatėm
popiežių Pijų 11-tąjį.

Iš Romos išvažiuome per
Zenevą, Šveicarijos kalnus, o
vėliau per Paryžių ir Cherbour-
gą "Bremen" laivu grįžom į
Ameriką.

Savo gyvenime aš keturis
kartus apkeliauvau aplinkui pa-
saulį, keturis kartus buvau
Azijos rytuose, du kartu apke-
liauvau Afriką ir buvau Švento-
joje Zemeje.

Dvidešimt vieną kartą kelia-
vau skersai Atlantą į Europą.
Per 40 metų daug keliauvau ir
daug kraštų mačiau, bet tie du
mano apsilankymai Lietuvoje
giliausiai įstrigo į mano atmu-
nį. Tie du apsilankymai, tie su-
sitikimai su žmonėmis man dar
į šandien stovį širdyje.

Man atrodo, kad gyvenimas
yra kaip sapnas. Man rodos,
kad dar tik vakar, būdamas
vaikas, ganiau galvijus ir ste-
bėjau žmones, grįžtančius iš
Amerikos. Jie buvo pasipuošę.
Gražios buvo jų derby kepurės,
dėvėjo puikius batus, plosčiai
buvo plačių skvernų, ant krū-
tinės žibėjo lenčiųgeliai.

Tada aš svajojau ir galvojau,
kad aš, kai užaugsiu, bandy-
siu kaip nors nuvykti į Ameri-
ką, o kai nuvyksiu, tai aš taip
pat įsigysiu panašias grožybes.
Mano svajonės išsipildė. Aš
įsigijau visas tas grožybes ir dar
daugiau.

Taip pat noriu pasakyti, kad
mano lagaminai jau sukrauti ir
man artėja laikas iškeliauti. Vi-
sa tai priimu su šypsena, nes
žinau, kad kito kelio nėra.
Dėkoju poniam Daužvardienei,
ponams Rudžiams, ponams
Braziams, poetui Nadiui ir Ju-
lijai Rasteniems, Leonardui Ši-
mučiui, Martynui Guedeliui ir
visiems mano prieteliams už šį
vakarą man suteiktą garbę.
Daugiausia dėkoju ponams Ru-
džiams ir Braziams už sureng-
tą šią gražią puotą.

Aš užbaigsiu savo trumpą
kalbėlę šiais keturiais žodžiais:

Lietuvos Laisvės Komiteto Pirmininkui
VACLAVUI SIDZIKAUSKUI
mirus,
AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBA
jo šeimai ir artimiesiems reikšią gilią užuo-
jautą.

— baigė savo kalbą Dan Kurai-
tis.

**S. L. A. 308 KUOPOS
PRANEŠIMAS**

S. L. A. 308 kuopos visiems
nariams pranešama, kad gruodžio
9 dieną 3:00 val. popiet
Liet. Pil. Klube So. Bostone
įvyks narių susirinkimas, ku-
riame bus nominacijos į S. L. A.
centro valdybą. Visų narių da-
lyvavimas būtinas ir būtina at-
duoti savo balsą už tinkamus
kandidatus, kurie teisingai tvarko
S. L. A. turą ir rūpinasi vi-
sais nariams geresnėmis sąlygomis
apdraudus reikaluose, nes tik
nuo tinkmo organizacijos vado-
vybės sugebėjimo bus stipriai
apsaugotas kiekvienas narys, su
jo apdraudus garantuota ateiti-
mi. Nesakykite, kad be manęs
apsieis, bet dalyvausime visi
vieningai.

A. Andriulionis,
S. L. A. 308 kuopos pirm.

Pienas vėl pabrangintas

Chicago maisto krautuvės
pirmadienį vėl pakėlė pieno kainą
po 6 centus galionui. Tai jau
septintasis pieno pabranginimas
šiais metais. Krautuvės aiškina-
si turėjusios vėl kainą kelti,
kadangi fermeriai kainas pienui
pakėlė.

Nuo šiol Jewel, National ir
A & P krautuvės pieno kaina
vartotojams kaštuos 1 doleris ir
38 centai galionui.

Senatas pakėlė pensijas

JAV-ųjų Senatas lapkričio 30
d. 66 balsais prieš 8 pakėlė 11
nuošimčiais pensijas 30 milijonams
asmens; 7 nuošimčius kai
tik bus baigti legalūs formulu-
mai, o kitus 4 nuošimčius nuo
ateinančių metų birželio mėne-
sio. Atstovų rūmai visai pana-
šų bilių yra anksčiau priėmę,
tik jų biliuje 7 nuošimčių pa-
kelimas nustatytas nuo ateinan-
čio kovo. Skirtumai bus išlygin-
ti bendrame senato ir rūmų po-
sėdyje. Tas pakelimas padidins
Social Security išmokėjimus \$2.8
bilijonais.

Abudu Illinoiso senatoriai —
Percy (respublikonas) ir Ste-
venson (demokratas) balsavo už
pakelimą.

**SUSIRINKIMŲ
PRANEŠIMAI**

— Brighton Parko Lietuvių Moterų
klubo priešmetinis susirinkimas įvyks
ketvirtadienį, gruodžio 6 dieną Hol-
lywood saleje, 2417 W. 43rd St. 8:00
val. vak. Nares prašomos atsilankyti,
nes yra daug svarbių reikalų aptarti ir
bus 1974 m. valdybos rinkimas. Po susirinkimo
bus vaišės. E. McNamee

— Ervilko Draugiško klubo prieš-
metinis susirinkimas įvyks trečiadieni-
nį, gruodžio 5 dieną Hollywood saleje,
2417 W. 43rd St. 8:00 val. vak. Nares
prašomos atsilankyti, nes yra daug
svarbių reikalų aptarti ir bus 1974
m. valdybos rinkimas. Po susirinkimo
bus vaišės. E. McNamee

— Upytės Draugiško Klubu narių
svarbus priešmetinis susirinkimas
įvyks penktadienį, gruodžio 7 dieną
Hollywood saleje, 2417 W. 43rd St.
Pradžia 7:30 val. vak. Kviečia visus
narius gausiai atsilankyti, nes yra
daug svarbių reikalų aptarti ir bus
rinkimas naujos valdybos 1974 me-
tams. Po susirinkimo bus vaišės.
A. K.

— Sakų Klubu narių metinis susi-
rinkimas įvyks gruodžio 9 d. 2:00 val.
popiet Petronėles saleje, 4500 So.
Taiman Ave. Prašome visus gausiai
dalyvauti. Bus valdybos, Revizijos
Komisijos ir Parengimų Komisijos
rinkimai ir daug kitų reikalų. Valdyba

**ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI,
KIEKVIENA DIENA BUTINI KRIKŠČIONIUI**

Išsirinkite šiandien, kuriam tarnauti, o aš ir mano šeimyna tarnau-
sime Dievui. Joz. 24:15.

Tegul kiti garbina kas kam patinka, bet mes, kurie ragavome, kad Vieš-
pats yra melingas, kurie pažinome jį per jo Žodį, ir kurie per jo apveizdą
ir per dvasios galybę tapome atgimdyti į naują gyvenimą, negalime garbinti
nieką kita, kaip tik mūsų Dievą; o norėdami garbinti jį, turime pilnai pa-
sitikti juo; o pilnai pasitikėdami, mes su džiaugsmu eisime tais keliais, ko-
kius jis skyrė mums; o taip pasitikėdami ir taip vaikščiiodami mes būsim
patenkinti tuomi, ką turime, nes Dievo ranka mūsų globoja. Ir būkime
užtikrinti, kad taip eidami paskui tikrąjį Ganytoją, galį gale pasieksime
dangiskąją aviniją. Tame užtikrinime mes turime džiaugsmą ir ramybę ir
širdies palaimą, net ir šiuose mūsų piligrimystės namuose, kol dar nepriejo-
me prie dangiškojo miesto.

Kristus pasakė, kad jis įstels bažnyčią. Bažnyčių yra daug, bet ne
kiekvienam aišku, kuri yra tikroji. Krikščioniui reikalinga tikroji Kris-
taus bažnyčia. Į visus šiuos svarbius klausimus rasite atsakymus nedidėleje
knygutėje, kuri vadinasi "Tikroji bažnyčia". Ją nemokamai gausite, jei
parašysite tokiu adresu: F. Zavist, 3715 W. 66th St., Chicago, Illinois 60629.

SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GROvehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: Townhall 3-2108-9
TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŠINŲS VIETA
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

EUDEIKIS
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ISTAIGA
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
DOVYDAS P. GAIDAS **GERALDAS F. DAIMID**
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741-1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440
MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos
AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTI.
★
TURIME
KOPLYČIAS
VISIŠE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
3367 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKŪS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE Virginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

V. VARIAKOJO STUDIJĄ APLANKIUS

Elektronikos inžinierius Vilius Variakojis jau pensininkas, aistringas Lietuvos istorinių paminklų atkūrėjas, dideliu mediniu raktu atrakino medinę spyną ir pakvietė į savo menę. Prie įėjimo durų padėta knyga svečiams pasirašyti. Parodė savo studiją, galima sakyti, muziejų. Kambarys pilnas jo nagingom rankom sukurtų įvairiausių replikų — melodijų: Radvilų rūmai Biržuose (žiūr. nuotrauką). Linkėnų malūnas, taip padarytas, kad girtas suka elektros srovę. Linkėnų kurortas, Biržų pilis. Kai kurie Lietuvos ūkininkų namai. Iš metalo pagaminti vyčiai, Geležinis vilkas, Gedimino stulpai ir pilis, kunigaikščių herbai ir juostos. Replikų dimensijos atitinka originalams, "statybos" medžiaga įvairi ir techniškai labai kruopščiai apdirbta.

Jūs galite parodą surengti, — pasakiau.
— Tai, matai, nedrašu pirmą kartą išeiti viešai, — jis atsakė.
— Kodėl? Juk kiti rankdarbių meistrai dalyvauja net festivaluose, pav. kaip Talman banko ruošime lietuvių festivalyje.
— Daug kas matė mano darbus, bet nespecialistams buvo sunku ką teigiamo pasakyti.
— Aš manau, kad jūs esate pilnai pasiruošęs išeiti viešumon su savo įdomiais kūriniiais, — pasakiau.

Vilius Variakojis parodę pluoštą užrašų iš nepriklausomų Lietuvos istorijos, kurių čia tris straipsnelius sutiko spausdinti Naujienose, būtent, Biržų pilis, Likėnų kurortas ir Malūnų istorija. Manau, kad šie straipsneliai bus įdomūs skaitytojams.

M. Šileikis

Biržų pilis

Biržų pilis statyta vėloka — XVI — ir XII a. Ją pastatė Biržų-Dubingių šakos kunigaikščiai Radvilos. Biržų pilis tuomet buvo reikšmingiausias visos Lietuvos šiaurinės dalies gynybos punktas.

Pirmąją pilį ir tvirtovę pastatė kng. Kristupas I Radvila Perkūnas (1547—1603) apie 1575—1589 m. Pilis ir tvirtovė užėmė apie 9 ha. ploto. Statant pilį buvo užtventkos Apaščios ir Agluonos upės, kurių vandens išsiliepo į 400 ha. tvenkinį, vėliau pramintą Širvenos ežerą.

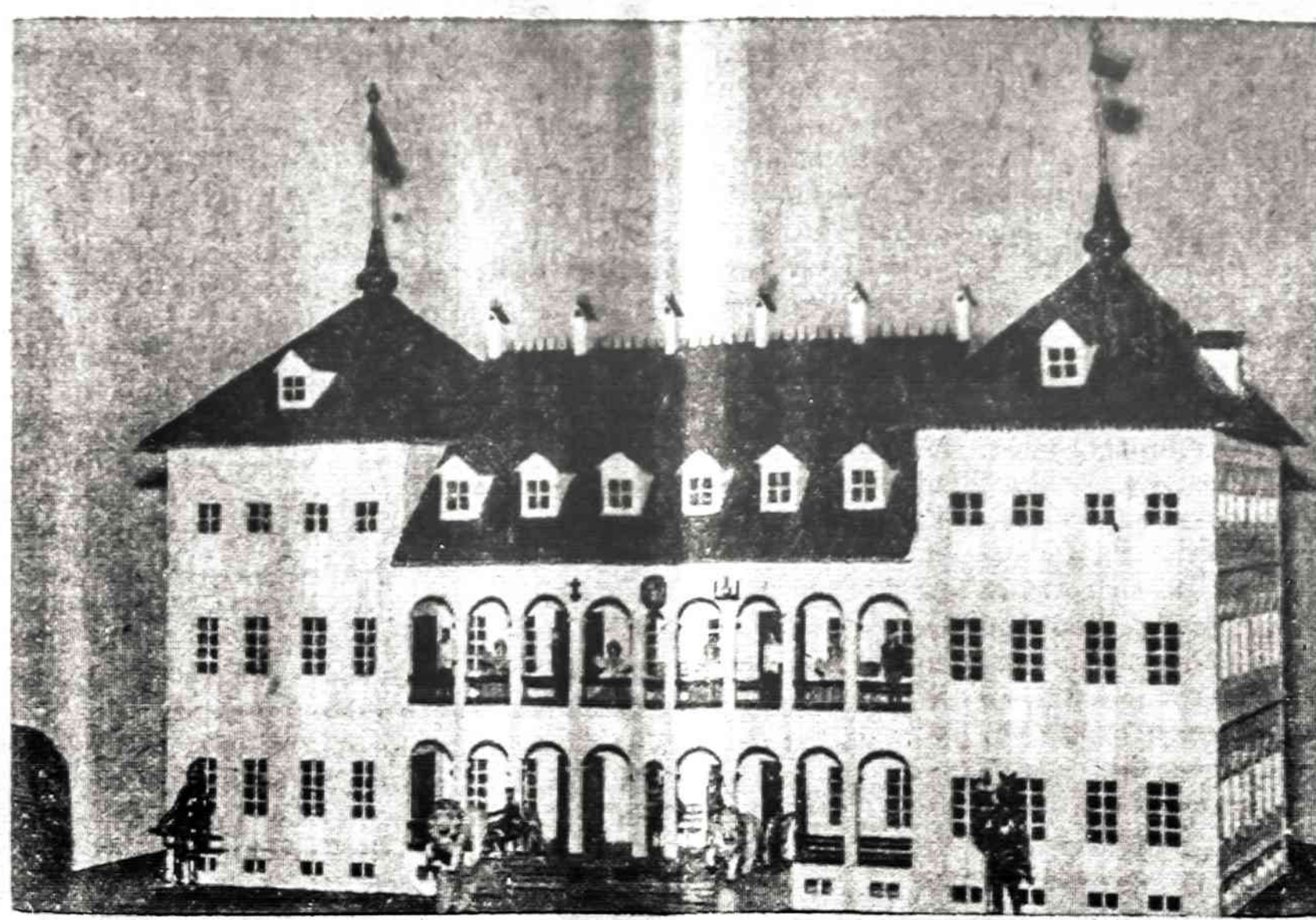
Valdant Biržų kunigaikštiją didž. Lietuvos etmonui kng. Kristupui II Radvilai (1585—1640), laikė Lietuvos-Lenkijos karo su Švedija, Biržai buvo švedų karaliaus Gustavo II Adolfo 1625 m. užimti ir apgriauti.

1655 m. kare su Maskva ir Švedija, kng. Jonušas Radvila (1612—1655) did. Lietuvos etmonas ir faktinis Lietuvos valdytojas, neturėdamas jėgos atsispirti prieš švedus, Biržus užleido be mūšio. Antrą kartą Biržų pilis ir miestas buvo žymiai daugiau sunaikinti Lietuvos-Lenkijos kariuomenės pa-

mant Biržus su visa švedų įgula 1657 m. Trečią kartą Biržų pilį ir miestą atstatė po 1659 m., kng. Boguslavas Radvila (1620—1669) iš pagrindų.

Pilies įtvirtinimai su kiemu užėmė apie 13 ha. ploto. Pilies statybos darbai buvo baigti 1669 m. Rūmai buvo puošnūs 71x25 m. renesansinis pastatas, galuose turėjo tris aukštus, ties durium — du ir rūšis po visu namu, viso apie 40 kamb.

1704 m. karo su Švedija metu, Biržų pilis ir miestas buvo užimti. Švedai visus pilies pastatus susprogdino ir miestą sugrindavo. Po karo miestas pamauzė buvo atstatytas, bet pilies griūvėsiais niekas nesirūpino ir iki šio laiko užsiliko tik pietų siena.

Inž. Viliaus Variakojio padirbta Radvilų rūmų Biržuose replika. Šis modelis, kaip ir daug kitų jo išdirbių labai kruopščiai techniško darbo rezultatas.

Iš pradžių grūdų malimas buvo moterų ir vergų rankų darbas, skirtas tik šeimos reikalmams. Atsiradus verslams, miltais gaminti pradėta naudoti vandens ir vėjo malūnai, ir nuo 1785 m. (Anglijoje) garo energija — gariniai malūnai.

Anksčiausia yra atsiradę vandeniniai malūnai. Turima žinių, kad graikai jau apie V a. pr. Kr. vidurį turėjo vandeninių malūnų. Vėliau jie išplito Romos imperijoje ir kituose Europos kraštuose. Vėjiniai malūnai, būdami komplikotesni, atsirado vėliau.

Lietuvoje taip pat anksčiausiai minimi vandeniniai malūnai. Jie priklausė valstybei ir dvarams, valstiečiai neturėjo teisės jų statyti. Yra tikrų žinių, kad Jogaila 1387.11.17 užrašė Vilniaus vyskupui vandeninių malūnų Tauragnų ir Dambrovo srityse. XV a. pradžioje yra žinių apie vandeninių malūnų statybą.

Likėnų kurortas

Likėnų kurortas randasi 2 km. į šiaurę nuo Pabiržės ir 10 km. į vakarus nuo Biržų. Caro laikais čia buvo dvaras kurio laukuose yra keli šaltiniai, iš kurių išteka upelis Smardonė.

Šaltinio vanduo turi nemalonių kvapą ir iš čia upelis gavo Smardonės vardą. Likėnų šaltinis tai didelė gili duobė apie 10 mtr. pločio ir apie 3 mtr. gilumo, iš šios duobės ir išbėga 4 mtr. pločio ir apie 1.2 mtr. gilumo Smardonės upelis neturintis kraštus ir vanduo bėga lygiai su kraštais.

Už pusės kilometro yra kiek mažesnis antras šaltinis, kuris papildė Smardonę. Už 1.5 km. Smardonės upelio vanduo suka vandens malūno girtas. Tai Smardonės malūnas už kurio tuojau Smardonės upelis įteka į Tatulos upę ties Čėniškių kaimu.

Likėnų šaltinių vanduo jau seniai buvo naudojamas gydomui. Apie tai suteikia žinių vienas 1687 m. Vilniaus archyve išlikęs dokumentas.

Buvo pastatytas dviejų aukštų gydyklos pastatas ir 1938 m. atidaryta Balneologinė Likėnų gydykla su 40 lovų. Buvo įrengtos šaltinių vandens ir anglirūgšties vonios ir 1939 m. vasarą Likėnuose jau gydėsi 610 ligonių.

Šaltinių vanduo mineralingas, temperatūra pastovi +72°C; šaltinis neužšala ir turi stiprų sieros kvapą.

Pirmas šaltinis duoda apie 150 litrų per sekundę arba 13,000,000 litrų per parą.

Antras šaltinis duoda apie 100 litrų per sekundę arba 9,000,000 litrų per parą.

Šio vandens kiekio užtektų paruošti 88,000 vonių per parą.

Malūnų istorija

Lietuvoje girtos jau žinomos akmenų laikotarypė. Seniausias girtų tipas yra trinamosios girtos. Tai akmeninė girda, kurioje sutrinami grūdai apvalinui ar plokščiu akmeniui. Vėlesniais laikais išvystė rankomis sukamos rankinės girtos. Lietuvoje rankinės girtos aptiktos viršutiniuose piliakalnių sluoksniuose.

Sen. Frank D. Savickas (D-27) įeina į Cook apskr. Demokratų centro komitetą atstovaudamas 15-tą apylinkę. Pranešdamas spaudai apie paskyrimą į partijos rinkiminę komisiją, jis sakosi, kad yra pirmasis Amerikos lietuvis tokiose svarbiuose pareigose Cook apskrityje.

Sen. Charles H. Percy (R-III.), yra ko-sponsorius įstatymo projekto Bilingual Courts Act, kad federaliniuose teismuose būtų naudojami vertimai į svetimas kalbas, jei byloje suinteresuotas asmuo negali pakankamai kalbėti angliškai. Projektas įteiktas senato Teisingumo komitetui.

Konstantinas Petrauskas, Lietuvos kariuomenės kūrėjas-savanas ir spaudos bendradarbis, taip pat buvęs BLK muziejaus karinio skyriaus kuratorius, įteikė Naujienų vajui 5 dol.

Anupras Tamulynas, sporto ir atletikos veteranas, dabar gyvenantis Marquette Parko apylinkėje, pranešdamas prenumerata, atsineš vajú 10 dol. Vajaus komisija nuosirdžia dėkoja visiems rėmėjams už aukas, o naujiems skaitytojams už dėmesį. Visi skaitytojai yra prašomi remti Naujienas ir jas platinti darant pastangas rasti bent po vieną naują skaitytoją. Visi lietuvių ir kviečiami atkreipti savo dėmesį į Naujienas, susipažinti su jomis ir jas užsisakyti. Naujienos yra prasminga dovana mieliems asmenims švenčių ar kitomis progomis.

1923 m. surašymo duomenimis Lietuvoje buvo:

vėjinių malūnų	518
vandeninių	443
garinių	193

1937 m. iš viso buvo 2,081 malūnas su 70 mil. lt. kapitalu.

Aukščiausias greitis 55 mylios per valandą

Atstovų Rūmai priėmė bilį, kurį persiuntė Senatui, nustatant automobiliams, autobusams ir sunkvežimiams greičio ribą 55 mylias per valandą. Tas potvarkis turi galioti, kol praeis energijos grizė.

Prezidentas Nixonas buvo pasiūlęs greičio ribą autobusams ir sunkvežimiams 55 mylias, o automobiliams 50 mylių per valandą.

Loterija Illinojuj

Illinojus senatas Springfielde 32 balsais prieš 22 priėmė bilį, kuriuo Illinojuj legalizuojama \$132 milijonų loterija. Bilius persiuntė atstovų butui, kurs iš savo pusės panašų bilį jau yra priėmus pereinų metų birželio mėnesį.

Daugelis atstovų respublikonų pasmerkė tą loterijos planą kaip "nemoraliską", kuriuo apilėšiami beturčiai. Numatoma, jei bilius bus pilnai priimtas, iš tos loterijos pajamų \$60 milijonų skirti RTA (Sūtinio Transito administracijai).

TRUMPAI

Elzbieta Ratūdienė iš Marquette Parko apylinkės, buvusi ilgametė Naujienų skaitytoja, laikais išvystė rankomis sukamos rankinės girtos. Lietuvoje rankinės girtos aptiktos viršutiniuose piliakalnių sluoksniuose.

Sen. Charles H. Percy (R-III.), yra ko-sponsorius įstatymo projekto Bilingual Courts Act, kad federaliniuose teismuose būtų naudojami vertimai į svetimas kalbas, jei byloje suinteresuotas asmuo negali pakankamai kalbėti angliškai. Projektas įteiktas senato Teisingumo komitetui.

Konstantinas Petrauskas, Lietuvos kariuomenės kūrėjas-savanas ir spaudos bendradarbis, taip pat buvęs BLK muziejaus karinio skyriaus kuratorius, įteikė Naujienų vajui 5 dol.

Anupras Tamulynas, sporto ir atletikos veteranas, dabar gyvenantis Marquette Parko apylinkėje, pranešdamas prenumerata, atsineš vajú 10 dol. Vajaus komisija nuosirdžia dėkoja visiems rėmėjams už aukas, o naujiems skaitytojams už dėmesį. Visi skaitytojai yra prašomi remti Naujienas ir jas platinti darant pastangas rasti bent po vieną naują skaitytoją. Visi lietuvių ir kviečiami atkreipti savo dėmesį į Naujienas, susipažinti su jomis ir jas užsisakyti. Naujienos yra prasminga dovana mieliems asmenims švenčių ar kitomis progomis.

1923 m. surašymo duomenimis Lietuvoje buvo:

vėjinių malūnų	518
vandeninių	443
garinių	193

1937 m. iš viso buvo 2,081 malūnas su 70 mil. lt. kapitalu.

Aukščiausias greitis 55 mylios per valandą

Atstovų Rūmai priėmė bilį, kurį persiuntė Senatui, nustatant automobiliams, autobusams ir sunkvežimiams greičio ribą 55 mylias per valandą. Tas potvarkis turi galioti, kol praeis energijos grizė.

Prezidentas Nixonas buvo pasiūlęs greičio ribą autobusams ir sunkvežimiams 55 mylias, o automobiliams 50 mylių per valandą.

Loterija Illinojuj

Illinojus senatas Springfielde 32 balsais prieš 22 priėmė bilį, kuriuo Illinojuj legalizuojama \$132 milijonų loterija. Bilius persiuntė atstovų butui, kurs iš savo pusės panašų bilį jau yra priėmus pereinų metų birželio mėnesį.

Daugelis atstovų respublikonų pasmerkė tą loterijos planą kaip "nemoraliską", kuriuo apilėšiami beturčiai. Numatoma, jei bilius bus pilnai priimtas, iš tos loterijos pajamų \$60 milijonų skirti RTA (Sūtinio Transito administracijai).

TRUMPAI

Elzbieta Ratūdienė iš Marquette Parko apylinkės, buvusi ilgametė Naujienų skaitytoja, laikais išvystė rankomis sukamos rankinės girtos. Lietuvoje rankinės girtos aptiktos viršutiniuose piliakalnių sluoksniuose.

REAL ESTATE.

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOŠ PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOSIMCIAIS MĖNESINIAIS IŠSIMOKĖJIMAIS

DĖL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITES Į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS

PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Virginia 7-7477

BUTŲ NUOMAVIMAS
NAMŲ VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA

J. BACEVICIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE

6455 So. Kedzie Ave. — PRRospect 8-2233

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

DRAFTSMEN —
DESIGNERS
TECHNICIANS

Loop headquartered consulting engineering firm has immediate openings for experienced designers, draftsmen and technicians. Projects include drafting and design of highways, bridges, railroads, rapid transit and related transportation systems.

Full range of benefits include profit sharing, tuition reimbursement and pension plan.

Submit detailed resume to: PERSONNEL MANAGER

DE LEUW,
CATHER & COMPANY

165 W. WACKER DR.
CHICAGO, ILL. 60601

An equal opportunity employer

PAPER CUTTER — BINDERY
Apply in person:
GOLITKO LITHO SERVICE
208 So. JEFFERSON

FURNITURE AND FIXTURES
Baldai ir kiti įrenginiai

PARDUODAMI
IS MODELINIŲ NAMŲ BALDAI
30% iki 50% nuolaida. Galima pirkti dalimis ir išsimokėtinai. Aptarnauja lietuvius.

SOUTHWEST FURNITURE CO.
TEL. GR 6-4421
6200 So. WESTERN AVE.

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolski
3208 1/2 W. 95th St.
GA 4-8654

K. ERINGIS
CALIFORNIA SUPER SERVICE
Taisomi auto motorai, stabdžiai, tune-ups ir t. t.

4824 So. CALIFORNIA AVE.
CHICAGO, ILL. TEL. VI 7-9327

DĖMESIO
62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTOJAI
Tiktai \$104 metams automobilio Liability apdraudimas.

Kreiptis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

M. A. ŠIMKUS
Real Estate, Notary Public,
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450

Beto daromi ir liudijami vertimai, pildomi pilietybės pareiškimai ir kitoki blankai.

BUTŲ NUOMAVIMAS, IVAIROŠ DRAUDIMAI NAMŲ IR NEKILNOJAMO TURTO PIRKIMAS — PARDAVIMAS.

BALYS BUDRAITIS
BUD'S REAL ESTATE

4369 ARCHER AVE., CHICAGO
TEL. — 254-5554

NORITE PIRKTI
AR PARDUOTI NAMĄ?
SUSISIEKITE SU
CONNIE DAGYS
FIRESIDE REALTY —
Tel. 585-2064

Čia būsite užtikrintai sąžiningai aptarnauti.

KUR ŽMONES SAVI

MARQUETTE PARKE 7 kambarių 1 1/2 aukšto namas su garažu. 30 pėdų lotas. 2 vonios. Gazu šildymas. \$19,600.

MARQUETTE PARKE. Štai gražus beveik naujas namas. 2 miegamieji, įrengtas beismantas. Gazu šildymas. Centralinis oro vėsinimas. 1 1/2 vonios. Karpetai. Garažas. Turim raktą. — \$26,500.

ARTI MŪSU VISU — modernus 12 m. mūras, įrengtas beismantas. Garažas. Karpetai. \$21,700.

MARQUETTE PARKE 1 1/2 aukšto namas. Vienas modernus butas su 3 miegamais ir kitas aukštai tinka vienai didelei arba 2 artimom šeimom gyventi. \$21,500.

TVIRTAS APARTAMENTINIS MŪRAS. Art Kėdžie — pora blokų nuo parko. Naujas gazu šildymas. Švariai nudažytas. \$16,000 pajamų. Kalna \$89,000.

4 RUTU GRAZUS MORAS arti vienuolyno. Naujas gazu šildymas. Alum lanai. Karpetai. 3 auto mūrų garažas. \$42,000.

PLATTIS VERTINGAS LOTAS Marquette Parke. Kaina \$9,900.

Valdis Real Estate
7051 So. Washtenaw Ave. RE 7-7200

NEPAPRASTAS PIRKINYS

Modernus bunselow tinka bet kuriai šeimai. Geriausia vieta Marquette Parke. Tuoj galima užimti. Sumažinta kaina visu ketvirčiu jo vertės. Kadangi reikia skubiai parduoti.

SIMAITIS REALTY
2951 W. 63rd ST. (Prie Sacramento)
Tel. 436-7878

BUILDERS AND CONTRACTORS
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR

Įrengiu mieste ir užmiesty naujus ir perstatau senus visu rūšių namo apšildymo pečius, air-conditioning, vandens boilerius ir stogu rinas (gutters). Dirbu greit, sąžiningai ir garantuotai.

DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel.: VI 7-3447

PLUMBING & HEATING

Service 24 hours
10305 So. St. Louis
Tel. PR 9-2953

A. TVERAS

LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Tel.: Republic 7-1941

A. G. AUTO REBUILDERS

Čia automobiliai išlyginami ir nudažomi. Darbas atliekamas sąžiningai ir gerai, prityrusių darbininkų. Kainos nebrangios.
3518-24 W. 63rd Street, Chicago, Ill.
TEL. — 776-5888
Anicetas Garbačiauskas, sav.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOS"